

LOVRANSKI LIST

BROJ 36

■ Glasilo Općine Lovran ■ Izdavač: Općina Lovran ■ Ul. m. Tita 41, 51415 Lovran ■ Godina: IX ■ prosinac 2014.

IZ SADRŽAJA:

- **Stota obljetnica događaja koji je obilježio i promijenio svijet**str. 14-15
- **Zmaj iz podzemlja**str. 18-19
- **Obiteljska sloga u novoj kapelici**str. 20-21
- **Leo Škec: Melodično dodirivanje glazbe i matematike**str. 22-23
- **Dr. Đuro Marinović: Povraz je bio moj gromobran**str. 28-30

Plodovi kvaliteta

LIJEK PROTIV OSE ŠIŠKARICE

Fešte pod stablima maruna u Dobreću, Lignju i Lovranu, mnogi se nadaju da neće "odumrijeti". Lijek za osu šiškaricu, koji je primijenjen u nekim drugim europskim zemljama, pokazao se efikasnim. Stoga se od narednog proljeća planira tretirati i lovranske šume maruna, a sve kako ovi narodni običaji ne bi bili ugašeni, a cijene maruna ponovno postale pristupačnije svakom džepu.

Marun - gastro delicija s lovranskog područja opjevana u brojnim pjesmama liburnijskih kantautora, ugrožen je do te mjere da su ozbiljno poljuljani temelji lovranske Marunade.

Jesenska priredba koja je i ove godine bila odlično posjećena, a u sklopu koje su se vikendima održavale fešte u zaseocima i centru Lovrana, još je jednom ostavila gorak okus. Pravo lovranskog maruna bilo je "na kapaljku". Dozirala se njegova svaka upotreba, raspoređivao se da bi sa bar nekoliko plodova bio zastupljen na sva tri vikenda manifestacije. U Lignju, Dobreću i Lovranu maruna gotovo da nije ni bilo, a na štandovima se prodavao uvozni kesten i to po vrlo visokim cijenama, po kakvima se prodavalo i ono malo autohtonog ploda iz lovranskih šuma. Međutim, s obzirom da iza Marunade stoji četiri desetljeća duga tradicija, te da je marun tijekom godina postao jak turistički adut zapakiran u gastronomsku priču s afrodizijačkim svojstvima ni ove godine nisu izostali gosti iz regije. Ono što ipak najviše muči domicilno stanovništvo, ali i turističke djelatnike koji su počeli shvaćati ozbiljnost situacije, jest ono kako spasiti Marunadu od propadanja, odnosno kako "izliječiti" bolest stabala maruna koja je dovela do toga da je urod pao devedeset posto. Nametnik (osa šiškarica) koji je ugrozio urod, »poljuljao« je temelje četiri desetljeća duge turističke i gastro priredbe Marunade koja je 2010. godine u engleskim novinama Guardian svrstana među deset najboljih europskih gastro festivala. Upućeni u problematiku i bolesti stabala maruna kažu da je stanje u lovranskim šumama izuzetno loše, a to tvrde i u Udruzi »Lovranski marun« koja već godinama pokušava zaliječiti šumske voćnjake na Lovranšćini.

PORAŽAVAJUĆE STANJE U ŠUMAMA

- Stanje u šumama maruna je poražavajuće. Iz godine u godinu sve je više suhih i potpuno mrtvih stabala. Osa šiškarica smanjila je urod na 10 posto od uobičajenog. Plod nije ugrožen kvalitetom, ali je značajno ugrožen kvantitetom. Sprečavanje bolesti i nametnika može biti uspješno jedino ako se svi zajedno uključimo u akciju spašavanja. Činjenica je da je za to potrebno iznimno puno novca i da je premali broj ljudi zainteresiran za radove na marunima, no bez zajedničke akcije teško će biti zaustaviti širenje bolesti. Rak kore pitomog kestena u potpunosti je pao u drugi plan otkako se pojavio nametnik - osa šiškarica. Rak kore dovodi do sušenja stabala i odumiranja šuma, no osa šiškarica je puno veći problem. Ona se u vrlo kratkome roku proširila cijelom šumom i dovela do ozbiljnog pada prinosa. Nažalost, ose šiškarice se nikada više

i - urod skroman

nećemo moći u potpunosti riješiti, ali u suradnji s dr. Dinkom Matošević sa Hrvatskog šumarskog Instituta u Jastrebarskom, ispuštanjem nametnika *Torymus sinensis* na istu, smanjit ćemo napad i do 80 posto u narednih desetak godina - govori Ante Bistre iz lovranske udruge ističući kako su proteklih godina brojni znanstvenici prošli šumama i prikupili informacije, donijeli lijekove i načine kako se boriti sa prisutnim bolestima, ali kako je manjkao odaziv onih koji su trebali slušati.

- Mi se danas povezuje u znanstveno - radne grupe i borimo se svim nama dostupnim znanjima i alatima protiv prisutnih bolesti na stablima maruna. No izostaje interes onih u čijem su vlasništvu šume maruna, a koji bi trebali na taj način spasiti vlastito bogatstvo. Prvenstveno su zakazale liburnijske jedinice lokalne samouprave i Primorsko-goranska županija, posebno u onom vremenu, kad su se bolesti počele pojavljivati. Vlasnici šuma bi trebali napokon ući u svoje šume i pretvoriti ih ponovno u voćnjake. Marun, kao i svaka druga voćka zahtijeva i tretman kao voćka. Nema velike razlike između maruna, smokve, masline ili trešnje. Potrebne su rezidbe, čišćenja i održavanja - napominje Bistre.

BOGATA GASTRO PONUDA

Gastro priredba koja se u svojim začecima bazirala isključivo na ponudi sirovih i pečenih maruna, posljednjih godina, bez obzira na činjenicu da je maruna sve manje, prerasta u kompletan gastro užitak. U ugostiteljskim objektima na Opatijskoj rivijeri nude se ne samo slastice, već i slana jela na bazi i od maruna. Međutim, slastičari i kuhari ističu kako se jela uglavnom rade od kestena, kupljenih kesten pirea, pa su tako oni autohtoni domaći kolači od pravog lovranskog maruna prisutni još samo u domaćinstvima na Liburniji.

U lovranskom hotelu Excelsior u vrijeme Marunade mogao se kušati kompletni meni s marunima, od predjela do desert. Salata od maruna, krem juha od maruna, tjestenina s marunima, rižoto s marunima, pureća prsa punjena marunima, torta od maruna, pire od maruna i raznoliki kolači obogaćeni ovim jesenjim plodom - samo su dio bogate gastro ponude. Domaći će čovjek ipak reći kako je lovranski marun najsladji pečen na jačoj vatri. U tavi, na peći, u štednjaku. Dovoljno ih je samo povremeno potresti kako bi se jednako popekli. Zvuk pucketanja i miris nadolazeće zime, obitelj na okupu - u tim momentima ostavljaju neizbrisivu uspomenu. Ostaju za trajno sjećanje. Ako se još svaki marun zalije gutljajem crnog vina, a djeci sve posluži uz mlijeko, otkrit će se mali milijun razloga zašto baš ovo šumsko voće treba spasiti od propadanja i osigurati mu budućnost.

Martinje va Lignje

Pučka fešta Martinje prvi je put održana u Društvenom domu Liganj 14. studenog, a organizirali su ju vrijedni članovi Udruge "Ognjišće" iz Lignja. Organizatori su zamislili da se prva vinska fešta priredi pod motom "da se ne pozabi" i nisu pogriješili. Odaziv je bio izvanredan. Pokazalo se dobrim nastojanje da se na području Lovranščine obnove vinogradi i proizvodnja kvalitetnog vina po čemu je u ne

tako dalekoj prošlosti ovaj kraj i bio poznat.

Fešta vina obuhvatila je degustaciju bijelih i crnih vina Lovranščine, napravljenih na području što ih omeđuju potoci Banjina i Cesara. Iznad svih očekivanja organizatora na Martinjskoj fešti svoja vina su predstavila čak 33 proizvođača.

Ljubitelji dobre kapljice mogli su tako degustirati najviše vina sorte malvazija, a nju su izložili: Ivica Jakovašić iz Lignja, Anton Turković iz Šmari, Mladen Kršanac iz Šmari, Ivo i Dinko Sirotnjak iz Lovranske Drage, Igor Martinčić iz Tuliševice, Nello Negrić iz Lovrana, Robi Martinčić iz Lignja, Milan i Pino Mihalić iz Tuliševice, Milovan Dobrec iz Brdo-Janjetići, Valter Viski iz Kožuli, Adriano Staraj iz Lovranske Drage, Ferdinand Surijan iz Lignja-Brajcina, Božidar Gržančić iz Lignja-Brdo, Željko Mrak iz Školarova, Vinko Modrić iz Lovranske Drage, Klaudio Zulijani iz Lignja-Brajcina, Dragan Gržin iz Opriča i Ermano Jurinović iz Janjetića koji je prezentirao malvaziju na starinski način.

Sortu vina vranac predstavili su: Zdenko Kirša iz Opriča, Davor Kršanac iz Školarova i Miodrag Kašić iz Lovrana.

Merlot je predstavio Emil Jurčić iz Rezina, žlahtinu Klaudio Kalokira iz Lovrana, belicu Sanjin Srok iz Lignja-Brajcine te couvee Bogumil Franković iz Medveje.

Više izlagača predstavilo se s dvije sorte vina pa su tako marinčić i malvaziju predstavili Josip Janjetić iz Janjetići te Nada Mrak iz Tuliševice, teran i malvaziju Antonijo i Tedi Negrić iz Lovrana, refoško i malvaziju Andrija

Petričić iz Dobreća te vranac i malvaziju Veseljko Popešić iz Lovranske Drage.

S posebnim zanimanjem naši proizvođači vina popratili su i stručno predavanje na temu "Alkoholna fermentacija i mane vina" koje je za ovu prigodu izlagala Patricija Rumac, bacc. ing. agr. vinarstva iz Agro-eno centra Demetra.

Članovi Lovačkog društva "Kobac 1969" Lovran pobrinuli su se za dobro druženje kroz nagradnu tombolu na kojoj je glavni zgoditak bila divlja svinja-prase.

U večernjim satima, nakon uspješne degustacije raznovrsnih sorti vina, dobro raspoloženje brojnih posjetitelja produljilo se uz nastup članova Puhačkog orkestra Lovran koji su pod ravnanjem maestra Miodraga Kašića izveli jednosatni koncert s nizom dobro poznatih skladbi ča-vala i rocka.

Uspjehu održavanja prve Martinje u Lignju, pored vrijednih ruku članova volontera iz Udruge "Ognjišće" Liganj, treba svakako pohvaliti i mnoge tvrtke i obrtnike koji su prepoznali ovu manifestaciju te joj dali potrebnu podršku.

:::: Piše: Radovan Trinajstić ::::

PLAŽA CESARA NE SMIJE POSTATI »SLUČAJ MEDVEJA«

Mnogo buke podiglo se u lovranskoj javnosti oko mogućnosti da se pod koncesijom nađe mala plaža Cesara na granici između Lovrana i Mošćeničke Drage, posljednje „slobodno okupljalište“ Lovranaca koji su nekad „svojom“ smatrali obližnju Medveju, ali su to kupalište počeli napuštati nakon što je nad njime koncesiju preuzeo Hemingway.

Županijska skupština uvrstila je plaže Cesara i draški Sipar, odnosno Velu plažu kako ju se imenuje u službenoj dokumentaciji, u plan za koncesije u 2015. godini, pri čemu bi koncesijska naknada za jednu od najmanjih liburnijskih plaža iznosila svega deset tisuća kuna godišnje.

Inače, ideja o koncesioniranju ove plaže nije „stigla niotkuda“, već se o mogućnosti da Cesara dobije koncesionara razgovaralo i prije tri godine, kada je na čelu Lovrana bio tadašnji načelnik Emil Gržin. Tada je, međutim, ideja odbačena zbog činjenice da bi procesu izdavanja koncesije trebao prethoditi, kako se činilo, kompliciran proces dogovora dviju jedinica lokalne samouprave koje dijele „vlasnička prava“ nad Cesarom, ali i značajna ulaganja u uređenje „divlje“ plaže, stoga je Gržin kao prioritete za dobivanje koncesija istaknuo Peharovo i kupalište Kvarner.

MJESTO ZA LOKALNE KUPAČE

Ipak, dogovor između čelnih ljudi Mošćeničke Drage i Lovrana oko plaže Cesara se dogodio, no sa „suprotnim predznakom“ – draški i lovranski načelnici Ratko Salamon i Alan Sanković jednoglasno se protive davanju plaže u koncesiju.

– Glavni problem u ovoj ideji ostaje Medveja, i sve dok ona ne bude riješena na zadovoljavajući način, ne možemo pristati na nove koncesije. Mi smo plažu Cesara uredili i stavili u funkciju prvenstveno za lokalno stanovništvo, kako bi imali negdje „svoje mjesto“ nakon što su ga izgubili s plažom Medveja. Mislim da ne bi trebao biti problem da se koncesija odgodi do 2017. godine kada ćemo znati što će dalje biti s Medvejom. Uostalom, od 10.000 kuna koliko je predviđeno za koncesijsku naknadu, lokalnoj samoupravi ostaje trećina, koju dijelimo s Mošćeničkom Dragom. Drugim riječima, „uprihodovat“ ćemo 1.500 kuna godišnje, a dobiti tisuću novih problema, istaknuo je Sanković.

Podršku im daju i građani, koji su stavili više od 1.500 potpisa protiv davanja plaža u koncesiju, a takav stav, na koncu, prihvatila je i Županija, pa je pročelnica Upravnog odjela za pomorsko dobro, promet i veze Nada Milošević kazala kako stav građana treba uva-

žiti, te će se pitanje uređenja plaža i moguće koncesije rješavati u dogovoru s Fakultetom za menadžment u turizmu koji radi analizu upravljanja kvarnerskim plažama i lokalnom samoupravom.

POHVALE ZA BRUNU BRUMNJAKA

Inače, prema Urbanističkom planu uređenja naselja Medveja, plaža Cesara definirana je kao prirodna plaža, što znači da se na njoj ne smiju raditi veći zahvati, odnosno može se tek oblikovati prirodno kamenje kako bi se olakšao ulaz u more. Uređenja je ipak bilo u prethodnoj godini, i to zahvaljujući Općini Lovran koja je financirala radove vrijedne pedesetak tisuća kuna, ali i trudu jedinog „starosjedioca“ ovog prostora, Brune Brumnjaka, koji je uložio svoje vrijeme kako bi uredio javno dobro.

– U ovoj godini doveli smo do plaže vodu, napravili tuš s postoljem i uredili samu plažu, a velik trud uložio je gospodin Brumnjak koji zaslužuje svaku pohvalu i bez njega, sasvim sigurno, plaža Cesara ne bi bila u tako dobrom stanju u kakvom je danas. Obnovio je mul, uredio prilaze, i stalno radi na uređenju plaže, sve svojim volonterskim radom, zaključio je Sanković.

:::: Piše: Davor Žic ::::

Europske šetnje sa srcem u Lovranu

..... Piše: *Silvana Stiglič*

Međunarodna suradnja Općine Lovran tijekom cijele godine bila je intenzivna i uspješna i svi gradovi pobratimi iskazali su veliku simpatiju i poštovanje prema našem Lovranu. U prvoj polovici godine aktivnosti međunarodne suradnje bile su usmjerene ka obilježavanju desetogodišnjeg jubileja bratimljenja sa XVII. Okrugom Budimpešte kako na domaćem terenu u Lovranu u povodu Dana Općine tako i u Budimpešti, kada je Lovran imao priliku predstaviti se i promovirati svoje turističke potencijale brojnoj publici na prvomajskom sajmu široke potrošnje Májalis.

„WIESENMARKT“

– SHOPPING CENTAR NA OTVORENOM

Sajam robe široke potrošnje dodirna je točka oko koje se „vrti“ i suradnja s Bleiburgom. U kalendaru Općine Lovran zadnji vikend u kolovozu tradicionalno je rezerviran za posjet „Wiesenmarktu“, najvećem sajmu te vrste na području Koruške. To je sajam na kojemu rijeke ljudi obilaze brojne štandove koji doslovce nude sve i svašta, sajam na kojemu ruke niti jednog posjetitelja nisu prazne, vrećica sa „špežom“ i čaša piva ili dobrog vinca su nezaobilazni sajamski rekviziti. Sajam „Wiesenmarkt“, koji bismo

modernim rječnikom mogli imenovati „shopping centrom“ na otvorenom, svoja „vrata“ u tri dana trajanja praktički niti ne zatvara, jer fešta traje do ranih jutarnjih sati, kada novi sajamski dan opet počinje. Bogata gastronomska ponuda s tradicionalnim specijalitetima „začinjena“ je dobrom glazbom, privuče u šatore istovremeno i do 10.000 posjetitelja. To je, naime, impresivna brojka sjedećih mjesta u šatorskim restoranima. A svoje „staro“ izlagačko mjesto pod „Alpe Adria“ šatorom imala je Općina Lovran i ove godine. Općinsku delegaciju Lovrana činili su zamjenik gradonačelnika Branislav Petković, predsjednik Odbora za međunarodnu suradnju Božidar Spasojević, potpisnica ovog „izvještaja“ kao članica Odbora za međunarodnu suradnju, glazbeni duo Edi i Maksi „bez keha se ne more“ te Dušan Kosmić zadužen za „dobro iće i piće“, za čašicu medice, šniticu dobrog smokvenjaka konobe „Kali“ kao i ostalih njihovih delicija koje spravljaju. Tako je Marunela bila pravi „hit“, jer je, osim privlačnog okusa, bila i „magnet“ za mnoge asocijacije na Lovran. Potvrđeno je, naime, da svaka riječ s korijenom riječi marun brojne strance automatski asocira na lovransku „Marunadu“, na kojoj su bili, na koju neizostavno dolaze ili bi pak jako rado došli. Stoga smo se svi mi članovi delegacije i ovoga puta potrudili

predstaviti Lovran kao poželjnu turističku destinaciju, koja je, ne samo ovoj regiji, već i cijeloj Austriji tako blizu, a opet toliko daleka da šetnjama na Lungomaru mogu zaista zaboraviti na „sivilo“ svoje svakodnevice. Tu su, jasno, i sve one druge blagodati koje mogu uživati u našim hotelima, hostelu, pansionima, restoranima... Najsretnijim posjetiteljima pošlo je i ove godine za rukom biti dobitnikom jedne od nagrada iz „nagradnog fonda“ koje su za ovu priliku predstavljajući Lovrana ustupili hotel „Excelsior“, „Bristol“, „Lovran“, hostel „Link“, pansion Štanger i Villa „Eugenia“. Nagradne igre uvijek su dobre formule za privlačenje posjetitelja na štand, jer želja za osvajanjem nagrade prisutna je kod svakog posjetitelja, a kad je dobitak još i besplatan vikend boravak za dvije osobe onda je radost još i veća. Većina se dobitnika nagrade izjasnila da će nagradu iskoristiti za (ponovni) dolazak na Marunadu. Zvuči možda nevjerojatno, ali sve priče na štandu Lovrana počinju i završavaju kraljicom jesenskih događanja na Opatijskoj rivijeri – Marunadom. Sajam Wiesenmarkt je „svečanost“ koja se ne prepušta, ali definitivno je i Marunada gastro fešta koja je velikim slovima ispisana u agendama brojnih turista sa svih strana. Zahvalni domaćinima – Gradu Bleiburgu na gostoprimstvu i prilici da slikom (kroz pro-

LOVRAN SE PRVI NA LIBURNIJI UKLJUČIO U MODERNE TRENDOVE VJEŽBANJA IZVAN DVORANE

OTVORENI FITNESS PARK KOMUŠČAK

Udijelu parka Komušćak, nasuprot Klinike za ortopediju Lovran, u bizini Ville Vere i Hostela Link, Općina je uredila park i u njemu prvi fitness prostor na otvorenom. Tako je Lovran još jednom, prvi na liburnijskom području, pokazao da prati svjetske trendove i nastoji pomoći pri rješavanju aktualnih problema među kojima je fizička neaktivnost ljudi jedan od ozbiljnijih.

Prema riječima lovranskog načelnika Alana Sankovića, u uređenje parka odnosno rekonstrukciju pješačkih staza s odvodnjom,

postavljanje rubnjaka, te sređivanje zelenila uz minimalnu sadnju novih parkovnih kultura utrošeno je 150.000 kuna. Ovaj je dio parka bio zapušten zadnjih tridesetak godina, pa će se njegovo uređenje nastaviti i tijekom iduće godine. Uz sredstva Općine Lovran, nabavku fitness sprava su pomogli i sponzori i to tvrtke Rivijera d.d. Ičići i Milenij hoteli.

– Fizička neaktivnost ozbiljan je problem u modernom društvu. Prevladava prije svega u siromašnom socijalnom okolišu. Ti ljudi si ne mogu priuštiti vježbanje u fitness centrima. Postavljanjem vanjskog fitnessa u okoliš (par-

kovi u blokovskim naseljima, gradski parkovi, prostori uz dječja igrališta) promoviramo zdrav način života i potičemo fizičku aktivnost, čime smanjujemo broj bolesti i problem prekomjerne težine u lokalnoj zajednici. Ujedno uspješno pridonosimo druženju i dobrom psihofizičkom stanju članova društva. Koncept fitnessa na otvorenom dolazi iz Kine, gdje su od 1998. godine visoko podigli razinu osviještenosti ljudi o zdravom načinu života, te su dosad postavili već više od 37 milijuna kvadratnih metara vanjskog fitnessa. Program su uključili i u nacionalnu kampanju prije Olimpijskih igara 2008. go-

pagandni materijal) i živom rječju (čašicom razgovora) predstavimo i promoviramo Lovran, obećali smo organizatorima „Wiesenmarkta“ da ćemo u Lovranu odraditi malo „EPP-a“ za sajam, koji u ovisnosti o vremenskim prilikama, posjeti od 130.000 do 150.000 posjetitelja u tri službena dana sajma, uključujući i prvi pred sajamski dan koji je rezerviran za pripreme. U svakom slučaju lijepo je biti dijelom tog „šarenila“ i šarma „Wiesenmarkta“ koji ni nama nije tako dalek, a posjet sajmu bi mogao biti nagrada za kraj uspješne (nadamo se) turističke sezone 2015.

CASTEL SAN PIETRO TERME SLAVI SVOJU „CARRERU“

Općina Lovran zahvalna je i pobratimljenom gradu Castel San Pietro Terme kamo je općinsku delegaciju put odveo drugog rujanskog vikenda. Ovaj mirni šarmantni srednjovjekovni gradić slavi svoj dan tradicionalnom „Carrerom“, utrkom jedinstvenih „bolida“ koji se izrađuju u vlastitoj režiji, imaju svoje timove koji cijelu godinu rade na oplemenjivanju svojih ljubimaca ne bi li im ugradili i udahnuli sve nešto novo, bolje, suvremenije i na taj način nadmudrili konkurente i osvojili titulu pobjednika „Carrere“. Cijeli grad živi cijelu godinu za tih nekoliko minuta koliko traje utrka na „pisti“ u središtu grada. Sav „šušur“ koji se danima osjeća u gradu i okolici podsjeća na opatijsku „Balinjeradu“ s kojom ima donekle i nekih sličnosti, jer i naši su karići remek djela iz kućne radinosti. A ponos i slavu koju ima i uživa pobjednik „Carrere“ usporediv je primjerice s pobjednikom sinjske Alke. Nakon 31 godine od bratimljenja bivše Općine Opatije s Castel San Pietro Terme gotovo je sve poznato o ovom gradiću-termama smještenom na čet-

desetak kilometara od Bologne. Nasljednice tog davnog bratimljenja su četiri liburnijske Općine koje su ove godine udružile „snage“ te se zajednički uputile na put u Castel San Pietro Terme. Delegaciju Općine Lovran činili su zamjenik načelnika Branislav Petković i Silvana Stiglič kao članica Odbora za međunarodnu suradnju. Inače, cijelu liburnijsku delegaciju predvodio je gradonačelnik Opatije gosp. Ivo Dujmić, a počasni građanin Castel San Pietro Terme gosp. Vinko Surina, potpisnik povelje o bratimljenju, bio je također član delegacije. Zasluge gospodina Surina za suradnju od puna tri desetljeća nije potrebno isticati, jer sama titula počasnog građanina govori sama za sebe. Gospodin Surina je svoju privrženost ovom gradu iskazao u vrlo emotivnom govoru na svečanoj sjednici Gradskog vijeća Castel San Pietra Terme, koju je vodio novi gradonačelnik dr. Fausto Tinti koji je od lipnja mjeseca čelnik ovoga grada i računa na dobru suradnju svojih 5 agilnih članova poglavarstva zaduženih za pojedine resore. Svi su oni bili naši izvanredni domaćini tijekom našeg trodnevnog posjeta koji je bio vrlo sadržajan i vrlo koristan. Prvi je puta održan okrugli stol na temu suradnje pobratimljenih općina i gradova. Naime, uz četiri liburnijske općine Castel San Pietro Terme ima i pobratime iz njemačkog grada Bad Salzschlirf. Okrugli stol bio je prilika za razmjenom iskustava kao i za predstavljanje novih ideja koje će ne samo osvježiti suradnju već ju učiniti i svrsishodnijom. Turizam je definitivno najbolja poveznica, kulturna i sportska događanja slijedeća su čvrsta karika, a ono na čemu počiva budućnost su djeca i omladina koja se već u najranijoj dobi mogu upoznati s mogućnostima suradnje i razmjenama bilo kroz uče-

nje talijanskog jezika bilo kroz duge vidove edukativnih i obrazovnih programa. Jednu od vrlo dobrih ideja iznio je gosp. Branislav Petković, a odnosi se na formiranje internet stranice pobratimljenih gradova na kojoj bi bile sve značajnije vijesti svakog pojedinog grada i općine, od kalendara događanja do EU programa i projekata za koje bi se moglo zajednički aplicirati.

S GOSTIMA U GOSTIMA KOD SUSJEDNIH OPĆINA

I na kraju dotičemo se opet Marunade, središnjeg događaja u Lovranu kojom je prigodom Općina Lovran pozvala u goste predstavnike svojih pobratimljenih gradova. Pozivu su se svi odazvali i zadnji vikend listopada posvetili smo našim dragim prijateljima iz Budimpešte, Bleiburga i Castel San Pietro Terme. Uz susretljivost Općina Mošćenička Draga i Matulji našim smo prijateljima pružili nezaboravan vikend tijekom kojeg su uživali u gastronomskim delicijama lovranskoga maruna, a uz obilje sunčanog vremena guštali su u šetnji starim gradom u Mošćenicama, u pratnji simpatične Vesne razgledali njihovu etnografsku zbirku, posjetili novo sjedište Zajednice Talijana u Mošćeničkoj Dragi koje im je predstavio uvijek nadahnuti Riccardo Staraj, da bi svoj đir po Liburniji završili u nedjelju u Rukavcu posjetom Muzeju zvončara. Kako svemu lijepome brzo dođe kraj tako su našim prijateljima iz pobratimljenih gradova rukavački zvončari odzvonili kraj njihovom boravku, ali ih istovremeno zainteresirali i zaintrigirali za dolazak na karneval. Ako i ne bude za karneval, sigurni smo da će nam se rado vratiti i ponovno nas posjetiti za Dan Općine Lovran. Jer i njima u srcu piše – Volim Lovran.

dine. Fitness na otvorenom ne razlikuje se puno od fitnessa u dvorani – na raspolaganju su slične sprave za vježbanje. Ali velika prednost je kretanje na svježem zraku. Najčešća primjedba na fitness centre je upravo nedostatak mogućnosti korištenja svježeg zraka prilikom kretanja. Sprave fitnessa na otvorenom razlikuju se od sprava za fitness u dvorani po tome što moraju prkositi vremenskim čimbenicima, stoga su jače, izdržljivije, robusne i vodootporne. Fitness na otvorenom je primjeren za svakoga. Djeca ga mogu koristiti od 6. godine života nadalje (kod nekih sprava donja granica starosti je 14 godina), pod roditeljskim nadzorom. U slobodnoj je uporabi, besplatan, za njega ne trebate posebnu opremu, možete biti u svakodnevnoj, udobnoj odjeći. U prilog uporabi fitnessa na otvore-

nom govori i činjenica da stanovništvo stari. Sve više je starijih ljudi koji će vježbanjem u prirodi ispuniti višak vremena i istodobno poboljšati kvalitetu života. Vanjski fitness parkovi već su niz godina sasvim uobičajena pojava u svim razvijenim europskim gradovima i mjestima, te će ovaj lovranski unaprijediti turističku ponudu na području Općine Lovran i služiti svim turistima rekreativcima kojima sunce i more nisu jedini izbor. Kombinacija dugih šetnji ili rekreativnog trčanja po obalnoj putu, plivanja u moru, planinarenja i brdskog biciklizma u zaleđu Lovrana (Park prirode Učka) izvrsno se može nadopuniti sa spravama za rekreativno vježbanje – rekao je lovranski načelnik Alan Sanković.

:::: Piše: Aleksandra Kućel - Ilić ::::

STOTA GODIŠNJICA HRVATSKE PUČKE ŠKOLE U LIGNJU

U Lignju je 27. rujna cjelodnevni programom obilježena stota godišnjica od otvaranja hrvatske pučke škole Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. Otvaranje pučke škole u Lignju 1914. godine bio je važan događaj za čitavu Lovranščinu i šire. Naime, ta je škola u svom kratkom djelovanju odigrala značajnu ulogu u nastojanjima očuvanja narodnog jezika. Obilježavanje ove značajne obljetnice u organizaciji Općine Lovran, Mjesnog odbora Lovranščina i Katedre Čakavskoga sabora Lovran održalo se u prostorijama Društvenog doma u Lignju u čijem se kompleksu danas nalazi zgrada nekadašnje škole.

Čast da svojim nastupom otvore proslavu obilježavanja stogodišnjice osnivanja Družbine škole u Lignju pripala je današnjim generacijama lovranskih osnovnoškolaca. Među njima je zasigurno bilo i prapraunuka onih školaraca koji su prije 100 godina krenuli na nastavu na hrvatskom jeziku u novu školsku zgradu izgrađenu u središtu Lignja. Okupljeni posjetitelji i roditelji lovranskih osnovnoškolaca uživali su u pretpremijernoj izvedbi pjesme Lovranska črešnjica zbora osnovne škole Viktora Cara Emina koji je ot-

pjevao i pjesmu Moja fameja. Njih je na pozornici Društvenog doma zamijenila školska ritmička skupina. Njeni su se članovi predstavili dvjema točkama Rožica i Vatrogasci, nakon čega su Mali čakavci i recitatori izveli recitacije Drago naše ča i Dijete ispred svega.

SJEDIŠTE PARKA PRIRODE UČKA

U nastavku programa prigodnim je predavanjem predstavljeno petnaestogodišnje djelovanje ustanove Park prirode Učka te projekti koje kane ostvariti u skoroj budućnosti. Park prirode Učka ima svoje sjedište upravo u zgradi nekadašnje škole. U njezinom se prizemlju danas nalazi i etnografska zbirka koja je od ranog popodneva bila otvorena za posjetitelje. Ovoj zanimljivoj zbirci koja ima za cilj dočarati svakodnevicu na području Lovranščine u prvim desetljećima 20. stoljeća poseban pečat daje činjenica da o njoj brine skupina lokalnih zaljubljenika u starine okupljenih u Udruhu Ognjišće. Njene članice i članovi redovito sudjeluju i na Učkarskom sajmu, promovirajući i ondje elemente tradicijske kulturne baštine Lovranščine.

Povodom visoke obljetnice na zgradu nekadašnje škole postavljena je ploča s

QR kodom. Ovaj suvremeni način turističke signalizacije omogućuje vlasnicima tzv. pametnih telefona informiranje o kulturnim i povijesnim spomenicima nekoga kraja. Očitavanjem QR koda na zgradi nekadašnje škole posjetitelj Lignja moći će saznati osnovne informacije o pučkoj školi u Lignju i prošlosti školske zgrade. QR ploča u Lignju još je jedna od realiziranih aktivnosti u sklopu projekta obilježavanja lovranskih znamenitosti na ovaj suvremen način. Projekt provodi Turistička zajednica Općine Lovran u suradnji s Katedrom Čakavskoga sabora Lovran, a tekst za ploču u Lignju priredio je Robert Doričić.

HARALA JE GLAD

Popodnevni dio programa nastavljen je promenaadnim koncertom Puhačkog orkestra Lovran. Nakon njega, glazbeni se dio programa preselio u dvoranu Društvenog doma. Svojim su nastupom članovi Mješovitog pjevačkog zbora Lovor pod vodstvom maestra Metoda Sironića bili izvrstan uvod u predavanja o okolnostima koje su dovele do gradnje škole u Lignju, njenom otvaranju i prilikama koje su u to vrijeme vladale na Lovranščini. Stručna predavanja su pred

punom dvoranom doma održali doc. dr. sc. Vjekoslava Jurdana i prof. dr. sc. Roberto Žigulić. Docentica Jurdana s Odjela za odgojne i obrazovne znanosti pri Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli u prvom je izlaganju Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru i njezina škola u Lignju krenula od temeljne odrednice, tj. od onoga tko je hrvatsku školu u Lignju osnovao. U izlaganju je pojasnila djelovanje te organizacije kao i okolnosti podizanja njezine škole upravo u Lignju. Na temelju opsežnih arhivskih istraživanja i analize postojeće literature, rekonstruirana je slika hrvatskoga školstva u Lovranu i Lovranščini u drugoj polovici 19. stoljeća, i prvoj polovici 20. stoljeća.

Drugo izlaganje naslovljeno Učenici i

škola održao je Roberto Žigulić, sveučilišni profesor na Tehničkom fakultetu Sveučilišta u Rijeci te dugogodišnji genealog i istraživač lokalne povijesti. U njegovom su izlaganju opisane povijesne okolnosti koje su vladale u vrijeme djelovanja lignjarske škole Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. Osim o učiteljima koji su djelovali u školi te o njihovim sudbinama nakon zatvaranja škole 1919. godine, profesor Žigulić opisao je socijalne prilike koje su vladale na Lovranščini. Posebno se zadržao na problemu gladi koja je harala na tom području za vrijeme Prvog svjetskog rata.

::::: Piše: Robert Doričić ::::::

KOZE DIŠI PRČ - ZA KRAJ

Završetak proslave ove visoke obljetnice u Lignju obilježila je izvedba humoristične predstave *Koze diši prč* – čakavska kantana štorija po nekadajnu koju su pred nasmijsanom publikom lignjarskog doma izveli glumci – amateri rukavačke Udruge Domoljub.

Program proslave obljetnice otvaranja škole Družbe svetog Ćirila i Metoda u Lignju nastavio se u večernjim satima u lovranskoj galeriji Laurus, gdje je održan koncert klavirskog dua Jelene Tihomirović i Bože Letunića.

MOTO »ŠKOLA ZA SVE« ne smije biti mrtvo slovo na papiru

Školska godina 2014./15. počela je u znaku građanskog odgoja i integracije djece s poteškoćama u razvoju u redovnu nastavu, koji u teoriji, a tako bi trebalo biti i u praksi, jedno drugo ne isključuju. Naprotiv! Međutim, kako to već obično biva, financije su se pokazale kao veliki problem u osiguranju asistenata u nastavi za svu djecu kojoj su oni potrebni i bez čije im je pomoći nemoguće pohađati redovnu nastavu. Onemogućavajući im adekvatno obrazovanje, Država ih zapravo lišava temeljnih prava zajamčenih Ustavom Republike Hrvatske i Konvencijom o pravima djeteta (UN). Pregledavajući internetske stranice s informacijama o djecama s poteškoćama u razvoju možete naići i na tekst u kojem piše da to nisu djeca s posebnim potrebama, već djeca kojoj je potrebna pomoć

da zadovolje svoje potrebe, koje se ni po čemu ne razlikuju od potreba ostale djece. U Lovranu postoji jedna mama, topla, nježna i draga, kakve već mame jesu, ali prije svega mama borac za prava svoje troje djece, među kojima posebno za prava svog najmlađeg sina. On je prekrasan dječak pun veselja koji voli svoju učiteljicu, svoje prijatelje, kojemu odlazak u školu predstavlja zadovoljstvo.

Kada se govori o djeci s teškoćama u razvoju tada su integracija i inkluzija osnovni cilj koji se postavlja već u najranijoj dobi, tako već polazak u vrtić predstavlja pripremu za buduće školovanje, započela je naš razgovor Belinda Dobrec. Ranom intervencijom na područjima u kojima dijete iskazuje teškoće, intenzivnim radom roditelja, odgojno-obrazovne ustanove i stručnjaka različitih profila, postavlja se cilj dostizanja maksimalnog potencijala djeteta.

nog potencijala djeteta.

– Što i koliko za Vašeg sina znači integracija u redovnu nastavu?

Moj sin je od treće godine integriran u redovni program predškolske ustanove koju je pohađao pet godina, od čega četiri godine s asistentom. Pristupstvo asistenta tijekom vrtićkog razdoblja omogućilo je postizanje ogromnog napretka na svim područjima te uvelike doprinijelo mogućnosti upisa u redovnu školsku ustanovu. Razred koji polazi je prekrasan, djeca su ga prihvatila, a svoju učiteljicu jednostavno obožava. Svakoga dana veselo odlazi u školu, raduje se prijateljima, a najsretniji je kada dođe s pozivnicom za rođendan nekog od svojih prijatelja iz razreda.

– Koji su kriteriji za ostvarivanje prava na asistenta u nastavi?

U postupku upisa u prvi razred ocje-

OPĆINA LOVRAN POSTALA OPĆINA PRIJATELJ DJECE

Dugi niz godina Općina Lovran se nalazi na putu prema tituli Općina prijatelj djece. U ovu akciju se naime uključila još daleke 2001. godine, a zahvaljujući velikim pomacima u smjeru poboljšavanja uvjeta života najmlađih stanovnika - konačno uspjela prestižni naslov dobiti na kraju 2014. godine.

Kada se zaviri u »povijest« ovog putovanja Općine Lovran, vidljivo je da je akcija stagnirala do 2008. godine kada je donijeta odluka o ponovnom pokretanju akcije „Gradovi/općine prijatelji djece“ s ciljem implementacije Konvencije UN-a o pravima djeteta u svakodnevni život naših najmlađih ali i odraslih građana, te samim time povećanjem kvalitete života djece i mladih u našoj sredini.

Uz velike napore Društva »Naša djeca« Opatija, ogranak Lovran, te Dječjeg vrtića Lovran, Osnovne škole Viktora Cara Emina Lovran, Centra za socijalnu skrb, Doma zdravlja - pedijatrijske ambulante Lovran, Dječjeg doma Ivana Brlić Mažuranić Lovran, a u suradnji s policijom i svim mnogobrojnim udrugama koje djeluju na lovranskom prostoru, ostvarile su se pozitivne promjene.

Od tada do danas je primjerice uređeno dječje igralište u Zahejima, baš kao i pedijatrijska ambulanta u Lovranu za čiji su nesmetan rad osigurana i proračunska sredstva. Uređena je prva dječja plaža, osigurana su proračunska sredstva za logopeda za djecu s jezič-

nim teškoćama, baš kao i za socijalnog pedagoga pri osnovnoj školi. Izrađeni su registar za

djecu s teškoćama u razvoju, registar za djecu s teškoćama u govoru i registar za djecu s kroničnim bolestima. Općina je uredila prilaz školi i obilježena je cesta s upozorenjima za vozače u blizini škole i vrtića. Kontinuirano se novčano pomažu i prate aktivnosti u školi, sufinancira se rad vrtića u kontinuitetu, a ujedno je povećan i broj učeničkih stipendija, te se pomaže djeci i obiteljima slabijeg imovinskog statusa.

Stalni pomacima u smjeru dostizanja ove titule, Općina Lovran je iz dana u dan sve više stvarala uvjete za bolji život i razvoj svoje djece i tako je u studenom 2014. godine došla i to samog naslova i postala jedna od 100 općina, odnosno gradova u Hrvatskoj uključenih u ovu akciju. Hvale vrijedna akcija se inače provodi na šest kontinenata i u 815 gradova i općina u svijetu, odnosno u 327 gradova i općina u Europi. U Hrvatskoj ju je 1999. godine osmislio Savez društava Naša djeca Hrvatske i Hrvatsko društvo za preventivnu i socijalnu skrb uz pokroviteljstvo UNICEF-a i Saveza gradova i općina.

:::: Piše: Aleksandra Kućel - Ilić ::::

njuje se psihofizičko stanje za upis djeteta u prvi razred prema Pravilniku o utvrđivanju psihofizičkog stanja za upis djeteta u prvi razred. Komisija na osnovu procjene, te dodatne medicinske dokumentacije koju djeca s teškoćama u razvoju posjeduju iz redovnih kontrola različitih specijalista daje prijedlog, a potom Ured državne uprave donosi Rješenje o primjerenom načinu obrazovanja. Tako je mom djetetu određeno pohađanje redovne školske ustanove uz prilagođeni program i individualizirani pristup te dodatan rad edukacijskog rehabilitatora, logopeda i socijalnog pedagoga.

Koliko je za dijete s poteškoćama u razvoju važan asistent u nastavi?

Asistent u nastavi mom sinu mnogo znači, ali isto tako znači mnogo i za drugu djecu u razredu i za samu učiteljicu. Ovisno o teškoćama koje dijete ima, pomoćnik će ponoviti zadatak, označiti crtovlje, biti posrednik u komunikaciji s vršnjacima stvarajući prilike za socijalne interakcije s ciljem što kvalitetnijeg uključivanja u nastavu i socijalizacije tijekom dana. Njegova je uloga u školskom životu djeteta s poteškoćama u razvoju izuzetno važna. Na žalost kod nas pitanje asistenata u nastavi nije zakonom regulirano, a sami programi pomoćnika u nastavi osiguravaju se iz sedam različitih izvora. Tijekom prošle školske godine asistentica u nastavi za moje dijete bila je osigurana iz mjera stručnog usavršavanja. Ove školske godine ima novu asistenticu u nastavi za koju su sredstva osigurana prijavom osnivača škole, dakle Primorsko-goranske županije na projekt EU fondova.

Naša sugovornica predsjednica je riječke udruge DIRA, udruge za pomoć djeci s teškoćama u razvoju i poticanje harmoničnog razvoja djece i mladih. Udruga je osnovana u studenom 2011. god. sa svrhom promicanja, razvitka i unapređenja rada s djecom s teškoćama u razvoju, s ciljem da pomogne roditeljima, djeci sa i bez teškoća u razvoju prenoseći im stečena iskustva i znanja. Belinda je i jedna od članica radnog tima Inicijative roditelja Pomozimo djeci s invali-

ditetom koji su uputili konkretne upite i prijedloge Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta, želeći da se konačno riješi problem asistenata u nastavi, da Država preuzme obvezu njihovog sufinanciranja te da se izglasa Pravilnik o pomoćnicima u nastavi. Naš je cilj, zaključila je naša sugovornica da moto „škola za sve“ ne bude samo mrtvo slovo na papiru, želimo da Država nama roditeljima djece s poteškoćama u razvoju pruži mogućnost da ih obrazujemo, što je u konačnici i naša zakonska obveza, odnosno zakonsko pravo naše djece.

Za sam kraj mama Dobrec poručuje da se svakom djetetu s disharmoničnim razvojem može pomoći da dostigne svoj maksimalni potencijal jer biološko ustrojstvo nije sudbina ako rano ustanovimo probleme i pružimo djetetu dodatnu praksu s onim vještinama koje ono ne usvaja lako.

U Iovranskoj osnovnoj školi jedna je asistentica za nastavu, Ana Delonga, asistentica Belindinom sinu. U razgovoru s njom i ravnateljicom škole Ivom Erceg, saznajemo da je pitanje asistenata u nastavi trenutno poprilično neuređeno. Naime Ani, iako radi u školi, poslodavac je zapravo Primorsko-goranska županija, a sredstva za njezinu plaću osigurana su iz fondova EU. Uvjet da bi se mogla zaposliti na ovo radno mjesto bio je da je pedagoškog usmjerenja te da je minimalno mjesec dana prijavljena na Zavodu za zapošljavanje. Na pitanje o edukaciji za rad s djecom s poteškoćama u razvoju, Ana nam je rekla da to treba organizirati Agencija za odgoj i obrazovanje i da će trajati 20 sati, ali ne zna točno kada će to biti. Jasnih uputa o radu asistenata u nastavi nema i mnoge se stvari rješavaju u hodu. Ipak, itekako je pozitivno da naša osnovna škola uopće ima asistenta u nastavi i kamo sreće da se i u Zakonu o osnovnom školstvu pitanje asistenata u nastavi riješi, rekla je ravnateljica Erceg. Praksa u školama pokazuje da su itekako potrebni, dodala je, a težeći tome da se djeca s poteškoćama u razvoju integriraju u redovni odgojno-obrazovni sustav, bit će svake godine u hrvatskim školama potreban sve veći broj asistenata. Inače, Iovranska škola ima još i edukacijskog rehabilitatora, socijalnog pedagoga i psihologa.

..... Piše: Kristina Staničić

KAD DELO DELAVCA

Ma san trudna, trudna san kako blago! Potužila mi se j' suseda ka dela va Učeničkin dome Lovran. Zajno za tin oče su njoj veselo zaiskrale i počela se j' hvallit: Vaje, vaje će počet škola pa nan jutre prihajaju deca. Da samo vidite kako se puli nas dela! Nova ravnateljica je se stavila va red, dela se z guštun, a ni ona se bome ne špara, dela skupa s nami. Ma da vidite kako je dom urejen, po zideh sega ča deca sami store, na se strani veseli kolori. Ki lepi lila traped je kupila za va kamaru kade je televizija. Kuhinja posložena kako farmacija, se delaju z rukavicami. Zaspraven ima se pod kontrolun. Tu je kada god rabi, vavek opletana i urejena, ne znan kako to se ariva, a ariva. Va dome budu Dani oprteh vrat, vi ka ste dom videla prvo morate prit i sada, da vidite razliku, tr ni preko sveta poč do nekadašnjeh kasarni.

Se tako mi napovedala a da ni sama ni

znala kako mi j' dala delo al po moderno rečeno hitila bubu v uho. Va današnje vreme je zaspraven čudo da se neki hvali z delun, a još veće da neki na sa usta hvali onega ki mu to delo dava al na dele zapoveda. Zač bin ja morala čekat Dani oprteh vrat, mislin va sebe, kad moren poč zajeno? Tr jako dobro znan onistu: ki išće taj i najde! Znan i onu: ki kuca, opira mu se! Telefonala san i pokucala na vrata ravnateljice. Vrata su se oprle, a ja san veselo pozdravila i rekla po ča san prišla.

„Drago mi je da želite videt naš dom i veselo ću van ga pokazat,” rekla je nova ravnateljica Nataša Tomić, za nekeh “strah i trepet”, za nekeh “dobra vila”, a ja san lih oćutila - kako bi rekli mladi - dobru vibru.

*** Va ke školi hode školani ki su pul vas va dome?**

- Ovde imamo decu s cele Hrvaske. Neki hode va Obrtničku al Ugostiteljsku školu, ne-

ki va Hotelijsko turističku v Opatije. Imamo i studenti s Fakulteta za menedžment i ugošteljstvo va lke. Va dom moremo prijet 120 učeniki i 70 studenti za keh se skrbe 22 naša zaposlenika. To su odgajatelji, stručni suradniki i pomoćni delavci.

MLADIĆAC I PALAČINKI

*** Ča želite storit da bi školanon bilo boje?**

- Želin i za školani i za studenti parićat čin lepši i lagji život va dome. Oni h nan pridu da bi mogli poč va školu ku su zibrali i moraju imet regulu i mir za vadit se kako bi bili kurenti svojemi rezultati va škole. Mi želimo da oni sami vide ča j' njija odgovornost, aš to njin onputa dava voju i za delat i za napredovat. Gre nan od ruki, a to nan je i delo, da va njih zbudimo kreativnost, a to je radost živjenja i stvaranja. Verujen da neće čuda vremena pasat i da ću se štimat kada buden povedala da je taj i taj poznati kuhar, šef, direktor

mislet. Prtimo se na kat. Školani preše zgoru i zdolu, saki za svoj poslun. Ni jedan ni pasal bez pozdrava. Neki fermuju voditeljicu da neč pitaju ale njoj povedu. Ona strpjivo nasliša, pita, rešava... To je njijo delo. Ono pedagoško, učiteljsko, voditeljsko, ko je skroz svoje školovanje navadila, a skroz delo va Osnovnoj škole v Opatije zbrusila do zlatnega sjaja. Sada ovako bogata sa znanjem i iskustvom pedagoga od struki more školanon i studenton podarit ono najboje od sebe. A va sen ten na dobitke su i delavci ki vole delat. Njurgaven ni pomoći.

ČUDA NJIH POMORE

Gremo zgorun do vrha pak opeta zdolun do zbornice. Gospa Nataša mi poveda:

- Zbornica je sada prazna. Va učionica se deca vade, a pomoru njin naši odgojitelji. Dobar del veleh kamar smo smanjili pa su sada va njih dve ale tri posteji. Manje dece va kamare za veći komoditet onen ki se vade. Nanovo smo uredili i veći del kupaonic i vešeraj. Sa ova mobilija - od ideji, palet, pituri i dela - rezultat je slobodnega vremena. Niš čudno. Mi smo del mejnarodnega programa Eko školi i volimo se neš storit svojemi rukami. Urejujemo se okol kući, sadimo rožice, a imamo i vrt za verduru. Sa naša deca besplatno koriste internet, knjižnicu, fitnes salu, košarkaško igralište i gredu na izleti. Organizirali smo novinarsku, muzičku, dramsku, recitatorsku i slikarsku grupu, a imamo i salu s televizijun. Se to dobar del našeh mladeh drži više vremena va dome i, rekla bin, pozitivno djeluje na njihovu socijalizaciju i kreativnost. Malo po malo, aš se niš ne more storit preko noći, to njin dava onaj pravi osjećaj da je i ovo njihov dom, kako i onaj rojeni. Videla ste va prizemju kuhinjicu kade moru sami po svojoj voje ča skuhat. Ovde urejujemo i frizeraj, tako će frizeri i kozmetičari imet mesto kade te moć delat praksu i urejevat svoji domski prijatelji. I nas ako oteju... ha...ha...ha...

* Čuda tega je storeno, kako to rešavate finacijski?

- Suradujemo s FMTU, ki su nan dali donaciju od 40.000 kn, a pomoru nan i ACI d.d., BWA Yachting, Marea, Liburnija parking, Pert d.o.o., Metis, HBOR, 3-tcable, Andar, Monitor energije i suseda gospa Karlović ka nan je vavek na ruku. Osin tega pozivan poduzetnici i si judi dobre voji da nan pomoru koliko ki more. Na zid san dala montirat displej potrošnje vodi i nafti.

Sada saki korisnik more videt potrošnju. Svi oni znaju da ča se više smanje stroški više će ostat za njihve potrebi i žeji, ke pišu va teku za to stavnu na stol pred zbornicun. Lepo je videt njihve žeji, a još lepše ako njin ih moremo ispunit.

PROBLEMI SU IZAZOV

* Kurijoža san kako arivate bit toliko predana delu, fameje i tako dobro zgjedat?

Gospa Nataša se lih nasmela i rekla:

- Čovek se celi život vadi. Trudin se da vavek delan na sebe, pa san pul mojga pedagoškega fakulteta finila i studij za menadžment kako bin dobila širu vištu kako va dele napred. Problemi ne ćutin kako problemi, nego kako izazov kega treba rešit. Posložilo se j' i to da su mi deca narasli pa su mi se smanjile familijarne brigi. Se ča storin dobro, jako me veseli i dava mi voju da delan još boje. Lepo je delat s mlademi aš su jubav i dobrotu ča njin date oni van vrnu, još i već. Rekla ste da dobro zgjedan... Zadovojna san, a zadovojna ženska vavek dobro zgjeda.

Vrnule smo se na početak, va prizemje. Hitila san oćadu va kuhinjicu. Ni kuhari ni palačinki, a kuhinja j' čista i morala san pitat da ča vavek puste tako čisto za sobun?

Gospa Nataša je rekla da j' to sada njihovo doma i da se saki dobro ćuti kada je doma se va rede. Zato ih tu i vade da dobro delaju kako bi se dobro i ćutili.

Zahvalila san se Nataše Tomić, novoj ravnateljice, ka je va Lovrane malo više od leto dan, a storila je nemerljivo delo. Morda je to samo zato ča j' prava ženska prišla na pravo mesto. Šla san kudenta doma, a sunce mi je namigevalo zmej dveh oblaki. Dole na turne odzvanja. A mane još vavek mačak leži na šparhete, mislela san! Ni ča mislet... Treba se poprešit zdolun. Polne zvoni...

ale menadžer bil va našin dome.

Pogovaramo se va hode. Se onako sprotu gospa Nataša mi pokažuje:

- Ove stare odrabjene kantredi i stol smo dobili pa smo ih piturali i tapicirali, aranžman na stole je storila naša učenica. Pogledajte slici i ukrasi po zideh, se je to naše delo. Za ovu lampu, ku je storila naša učenica Monika Skert, dobili smo prvu nagradu na Državnoj domijade. Zidi smo opiturali va svetli i živi kolori. Ćutite kako š njih zvire veselost i puni naš dom?!

Hodeć tako ugjedan kako va nanovo urejenoj kuhinjice jedan mladićac peče palačinki. Da peče! obrće ih hitajuć vajer. Bit će novi Karapanda. Pul njega stoji jedna divojka i maže ih z marmeladun. Dva stoje i gjedaju. Valda čekaju da delo pride h kraju pa da z guštun pojedu namazane palačinki. Hodnikun se širi lepi dih ki me škakje va nose i pošija neki senjali va trbuh. Ale, ni ča

STOTA OBLJETNICA DOGAĐAJA KOJI

Veliki rat, velika glad, velika nevolja: Lovran i Lovranščina 1914.-1918.

Ove se 2014. godine, u svijetu i našoj zemlji, obilježava 100. obljetnica početka Prvoga svjetskoga rata. Bio je to povijesni događaj koji je trajno obilježio i promijenio svijet. Taj događaj u kojem je poginulo osam i pol milijuna ljudi, promijenio je i osjećaje preživjelih. Oni se, napuštajući sve iluzije, kao i laži službenih propagandnih vijesti tijekom rata, suočavaju s pitanjem o smislu koje su povijesni događaji katastrofe morali postaviti.

Pitamo se kako su ti teški dani bili doživljeni, proživljeni i preživljeni u Lovranu i Lovranščini? Kako su se naši, ne tako davni preci suočavali s jednom od najvećih povijesnih katastrofi? Kako i koliko tzv. male povijesti, odnosno „povijest odozdo“, iz naše lokalne perspektive, svjedoče o velikim i tragičnim događajima Prvoga svjetskoga rata? Pitanja su to na koja želimo ovim člankom dati određene odgovore.

U lipnju, točnije 14. dana toga mjeseca, te 14. godine dvadesetoga stoljeća, u Lignju na Lovranščini održana je svečana godišnja skupština Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru

u sklopu koje je otvorena i nova škola koju je izgradila i utemeljila Družba. Toga dana došli su značajni uzvanici u Liganj, redom prvaci hrvatskoga preporoda u Istri. Među njima i najveći lovranski književni sin - Viktor Car Emin. Bilo je svečano, uspješno, radosno. I nitko u tome slavlju nije slutio dramu koja započinje već u ljeto: kobni hitac u Sarajevu, a zatim početak rata.

IZ PERA VIKTORA CARA EMINA

No, povijest je rekla svoje. Došla je jesen. Škola u Lignju je ipak započela s radom. Prelistavajući onodobni dnevni tisak („Naša sloga“ u Pulji i „Riečki Novi list“ u Rijeci), moguće je rekonstruirati barem djelomično svakodnevni život toga dramatičnoga vremena. Nije se vjerovalo da će rat potrajati, još manje se moglo i zamisliti koje će razmjere zadobiti, a najmanje koliko će života odnijeti. No, iz pojedinih članaka, rubrika, naslovnih stranica, vidi se da je došlo do teškoća u svakodnevnom radu i djelovanju. Mobilizirane su sve snage civilnoga društva da se pomogne vojnicima u rovovima koji su se otvorili na nekoliko bojišta i ustrajavali duge ratne godine. Ono što je bilo najtra-

gičnije jest da je sve to prolaskom mjeseci i godina, sve snažnije i dublje iscrpljivalo resurse društva i u konačnici dovelo do rasapa jedne civilizacije i poretka koji još nazivamo i modernističkim. O tome su napisana mnogobrojna djela s područja filozofije, povijesti, sociologije, umjetnosti, medicine i drugih djelatnosti. Kako je sve to teklo u Lovranu i Lovranščini, saznajemo iz pera samoga Viktora Cara Emina. On kazuje kako je topovska tutnjavina s fronta na Soči „nerijetko i do nas dopirala“. No, unatoč tome, život se nekako odvijao. Ipak, najveća strahota došla je tijekom 1917. godine. Uz sušu u Istri i u krajevima pod Učkom, počele su nevolje s aprovizacijama, rekvizicijama, i uslijedila je velika glad. Jer, kako je rat trajao, rasle su i potrebe vojske te je iza bojišnica vladala nestašica i glad. O tome Viktor Car Emin govori: „Što dalje, to su se i nevolje ratne sve dublje uvlačile u život i onih, što su ostali kod kuće. Zavladao je glad. Iznajprije zahvatila otoke, naročito Lošinj, a zatim redom sve istarske krajeve. Starce je i slabe obarala, ali mnogo stradala i djeca. Muka je bilo slušati, što su nam o tome pričali“. No, kako uvijek ima dobrih ljudi, tako su, izvještava Viktor Car

JE OBILJEŽIO I PROMIJENIO SVIJET

Emin, „neki požrtvovni seljaci u Sv. Ivanu Zelini spremni primiti desetak naše djece na prehranu“. Iako je bilo krzmanja domaćih majki da se odvoje od svoje djece, piše Emin, „meni je domalo pošlo iz ruke, da u Sv. Ivanu Zelina pošaljem iznajprijе grupu od desetoro djece, a nekoliko dana poslije drugu grupu, u kojoj je bilo šestoro muške i petero ženske djece. Ja sam se u godinama 1917. i 1918. dva puta odvezao do Sv. Ivana Zeline i našao sam onu našu djecu dobro smještenu i vanredno zadovoljnu. Mnogo truda i ljubavi posvećivali su onim našim malim nevoljnicima ondješnji liječnik dr. Mane Trbojević i njegova vrlo vrijedna gospođa“.

STRAŠNA GODINA 1917.

Štoviše, u „Hrvatskome listu“ koji je u ratnim godinama izlazio kao dnevnik u Puli, a uređivao ga je mladi Mijo Mirković, odnosno poznati književnik Mate Balota, pronalazimo i feljton koji je za taj list iz Sv. Ivana Zeline pisao upravo Viktor Car Emin. Ondje Emin detaljno, s mnogo topline, skrbi i radosti piše o iscrpljenoj i gladnoj djeci - i to upravo iz Lovrana i Lovranščine, točnije iz Lignja. Ta su jedna djeca, žrtve Velike gladi i Velikoga

rata, ondje u Sv. Ivanu Zelini pronašla dobre ljude - skrbnike koji su se, kao da su njihovi najrođeniji roditelji, brinuli za tu lovransku dječicu. Štoviše, sva su ta dječica, izvještava detaljno Viktor Car Emin, odmah živnula, dobro hranjena i njegovana. Emin tako spominje malu Sponarićevu, zatim dječaka Slavu Trdića i drugu djecu iz Lovrana i Lovranščine. Inače, valja spomenuti i podatak da se „Hrvatski list“ čitao i u Lovranu, a mogao se nabaviti kod A. Bassana.

I ondašnja lovranska učiteljica Ivanka Sajević, ravnateljica Zabavišta Družbe sv. Ćirila i Metoda u Lovranu, izvještava u svojoj Kronici, o velikoj gladi u Lovranu. Najprije, bila je te 1917. godine u Lovranu i Lovranščini velika zima, a vladala je i nestašica goriva. „Uopće, bila je to strašna godina uslijed gladi, rata...“, piše lovranska učiteljica. Te godine, učiteljica Sajević moli čak i jednogodišnji besplatni dopust „jer u Lovranu nemorem od gladi“. Štoviše, od posljedica neishranjenosti, teško je oboljela te je s najcrnijim prognozama podvrgnuta operativnome zahvatu. No, sve je uspjela preživjeti i napisati kasnije Kroniku iz koje saznajemo podatke o teškim ratnim godinama u Lovranu.

POVIJEST JE UČITELJICA ŽIVOTA

U „Riečkome Novome listu“ u broju od 7. srpnja 1917. godine, pronalazimo članak naslovljen „Opskrbne neprilike u Lovranu“. Taj se članak referira na reagiranje Artura Gervaisa, oca kasnije antologijskog čakavskog pjesnika Drage Gervaisa. Naime, Artur Gervais, bio je u to ratno (ne)vrijeme voditelj aprovizacije za cijelu Istru. U toj nezahvalnoj ulozi pokazao se hrabrim i odgovornim. Ljudi su bili sve nervozniji, glad je jačala, pa je dolazilo i do incidenata. Tako se i spomenutome članku poziva „da se prestane s kriomčarenjem voćem, trešnjama, kestenjem“ na području Lovrana i Lovranščine.

Veliki rat, velika glad, velika nevolja. I u Lovranu i Lovranščini. I priča o hrabrim ljudima koji su ipak ustrajavali, nadasve o dobroti ljudi u Sv. Ivanu Zelini. Kaže se da je povijest učiteljica života i svjetlo istine (Historia est magistra vitae, lux veritatis). Možda baš zbog djece koja su nam prethodila i preživjela, kao i one koja su naša budućnost, valja spoznati po/r/uke vlastite povijesti. Poštovati ih i sa dubokom zahvalnošću vrednovati.

::::: Piše: doc.dr.sc. Vjekoslava Jurdana :::::

Josipa Gagulić

– kanturica, tancurica i učiteljica

Bile smo kot one tri Gervaisove ke su od osme do polna kritikale...

Samo mi nismo kritikale, nego se domišljale seh mileh i dra-ghe s kemi smo delale va neka pasana leta. Vreme od dela je pobeglo, leta pretisnula, ostali su spomeni. Neki ih čuvaju va glave, a Josipa Gagulić je od njih storila jedan veli album s litrati, ki su složeni po rede i po leteh. Za lagje se domislet. Pametno. A sa starih, črno-beleh slik, smeju nan se mlade lovranske učiteljice.

"Vidi, to je Mira, to Branka, to Neda, to Dorti, to sam ja, to... koja je ovo, da li ju ti poznaješ, Karmela?" pita Josipa svoju hćer. A strpjiva Karmela Zettler, ona treća od nas tri, za domislet se zagleda se va sliku, gnjere va pasano vreme kad je bila još otročica, kad je va školu tekla z materun...

Ovista štorija od živjenja ima početak du-go od Lovrana.

Josipa se rodila 1924. leta va Žepče. Va Sarajeve je finila Višu pedagošku školu i z mužen Vjekoslavon Gagulićen prišla va Lovran pred kraj 1949. leta. Još su se čutila ratna leta. Vaje drugo leto opozime počela je i delat kako učiteljica hrvaskoga zajika va ondašnjoj Industrijskoj škole. "Imali smo i do tisuće učenika," poveda nan. Škola je bila va bivšoj kasarne na Zahejeh, a va škole je delat i njiiji muž. Predaval je tehničku obra-du metala. Kad se škola va Lovrane ugasila i preselila, on je našal delo va 3. maje v Reke, a Josipa va lovranskoj osnovnoj škole. Tu je se do penzije bila učiteljica za školani od pr-vega do petega razreda.

RAZMAHALI SE IDEJAMA

Njoj su ti spomeni još jako friški, magari su danaska njiiji prvi školani već vremeniti judi. I seh struki su. Delaju va Lovrane, v

Opatije i v Reke. Puno ih se rasulo i po svete. Pa sada od sakudar prihajaju pozdravi i glasi. Lepo ih je i trefit va grade, čut kako ju zduga pozdravjaju i pred očijami njoj se opet ukaže onaj nekadajni veseli dečji smeh. Taj smeh i vedre oče učiteljice nikad ne pozabe. Sako toliko čuje Josipa i ku besedu od dela al od njihe familije... a kako učiteljica ostaje učiteljica do smrti, i ona ih vavek popičuje i spičuje.

Ni teško vrnut se va vreme njiijega dela, na pol pasanega veka kada se delalo i jutro i za-polne. Va škole i zvan nje. Nikad se ni pitalo ni za vreme ni za plaću. Parićevalo se i po desetak priredbi na leto. Tu su bile povorki skroz grad, cvjetni korzo v Opatije i va Lovrane, maškare... A Josipa je imela svoju grupu školani s kemi je vježbala folklor. Bila je dobra tancurica pa kako su za folklor rabile nošnji, šile su ih materi od školani, a ona je onda po noće još dodavala ča j' na koj falelo.

"Bili smo dobro društvo u školi. Ravnatelj nam je bio gospodin Stjepan Kuraja, a on nam je dopuštao da se razmašemo s idejama. Sekana Mandžo je učila čakavčiče, Božena Perc pisala pjesme za djecu, ja sam imala moj folklor, kolegice starijih razreda Dorti Kinkela, Branka Sirotnjak, Vinka Vlašić, ali i sve druge, imale su svoje grupe učenika s kojima su se pripremale za nastupe i razna natjecanja..." spamečuje se Josipa, poveda pomalo, govori onako kako se otpiraju slikice od spomeni.

S nami je i njiija hćer Karmela.

DOMA JE DOMA

Onako za saki slučaj da pomore ako pamet zataji. Ma ne rabi. Josipa se još vavek le-po spamečuje. Poveda nan kako ju hćer pazi i kako njoj sin Davorin sa svojun familijun biva va lčićeh pa nonu sako toliko pridu razveselit David, Roko i Monika. I teta Karmela se veseli ovemu trojstvu, ale se i ufa da će i pul njiijega

sina Ivana i hćeri Ines - kad za to pride vreme - bit neš novega.

Josipa je od rojenja bila dobra kanturica. Čin je prišla va Lovran počela j' kantat i va crekve i va zборе. Va KUD-e Lovor bila je više od 35 let. "Više, više, i kad sam išla u mirovinu još sam pjevala....Sve dok me glasnice nisu izdale. Onda sam morala prestati. Glasnice su se opo-ravile, ali su godine učinile svoje," požalila se.

Bila su to zlatna leta. Počela je kantat za vreme maestra Janka Peterosa i Mire Rogić... I potle, kada su zbor prezeli mlaji. Za Josipun su ostali i lepi spomeni na ona vremena kad je pul maestra Zlatka Špoljara v Opatije solo kantala. Vavek je bila kanturica dobrega glasa.

Da je bilo samo deset priredbi na leto, ča zboron ča sa školun, va trejset i pet let bilo bi to više od tristopedeset puti stat na pozornice. I zaspraven kako se domislet sega?!

Va ten nan ni Karmela ne more pomoć. Prvo je bila otročica. Onda je finila osnovnu školu i srednju za fizioterapeuta. Pa je počela i delat. Najprej va lovranskoj bolnice nekoliko let, a onda je provala i neš privatno otpret. Ma nekakov črvič ju je smiron vukal i odvukal va svet. Otela je videt i provat kako se va tujine dela i ča j' novega va njiijoj struke? Bila je vrsni fizioterapeut i sagdere su njoj bila otprta vrata. Delala je va Švicarskoj i Holandije, a dvajset zadnjih let va Njemačkoj. Iskala je i našla svoj put va Evropskoj unije puno prej leh je Hrvaska šla va nju.

Kad je prišlo vreme od penzije, deca su se otela vrnut doma, pa se vrnula i ona.

Sada je matere vela pomoć. Zamenila ju je i va kante. Va zборе Lovor našla je novu kunpaniju, radost i gušt. "Doma je doma," reče i nasmeje se, a mama Josipa ju blaženo gleda.

Puno je materino srce.

:::: Piše: Cvjetana Miletić ::::

Dobro se dobrim vraća

..... Piše: Cvjetana Miletić

Početak je studenog. Još koji dan do Martinje, a vrijeme prekrasno i puno sunca. Nimalo ne slični na ono jesensko, kišno i maglovito, reklo bi se da je bablje ljeto produžilo svoje kraljevanje. Kućom se širi miris pečenih maruna, iz podruma stižu mirisi vina, a na brajdi još vise ostaci grozdova crnog grožđa. "Za ptičice," kaže Marijan Bušljeta i smije se, zadovoljan i sretan. On će još negdje do Božića šetati u kratkim rukavima i tako prkositi svojim godinama i hladnijim danima.

Iako se srećemo svakodnevno, ovog puta imali smo poseban razlog za jedan mali jutarnji razgovor. Bio je to njegov veliki i časnii jubilej s kojim se doista može dičiti.

Stotinu je puta darovao krv. Stotinu se puta odazvao najhumanijoj akciji i vjeruje da je barem nekoliko puta ta njegova "crvena krvca" nekome spasila život. Nije važno znati kome, važno je imati puno srce nesebične ljubavi prema bolesnima, stradalima, potrebitima...

U povodu Dana darivatelja krvi u Općini Lovran je priređena prigodna svečanost. Tom je prigodom načelnik općine Alan Sanković darivateljima, koji su krv dali 50, 100 i 125 puta, čestitao, zahvalio i uručio im prigodna priznanja. Svečanost je uljepšao i pjevački zbor opatijskog Kluba 60+.

Na svečanosti su se okupili najbolji lovranski humanitarci. Među slavljenicima je bio i Marijan Bušljeta. Boljeg povoda za razgovor nismo trebali tražiti.

* Kako je bilo na svečanosti?

- Prekrasno. Mi darivatelji se često viđamo i često srećemo na našim akcijama. Ili u Lovranu ili po potrebi u KBC Rijeka. Ali ovog puta nas je primio načelnik Općine Lovran i to je bilo

veoma lijepo. Uz njegove tople riječi, kratki program zbora i malu zakusku svi smo bili zadovoljni. Mi smo, zapravo, svi mali ljudi. Smrtni i griješni. Humani i potrebni. Među darivateljima rijetko se može vidjeti koji direktor ili političar. I mi svojim činom darivanja krvi činimo dobro djelo. Nikad ništa ne tražimo zauzvrat. Sretni smo dok se viđamo, zadovoljni ako se nađemo na pokojem izletu ili večernjem druženju. Stoga nam je ovakvo okupljanje koje nam je priredio načelnik veoma drago. To je ujedno i dokaz da se cijeni naša humanost. Nisan samo ja zadovoljan, mislim da su bili svi.

GODINE BRZO PROLAZE

* Kada ste postao dobrovoljni davatelj?

- Bilo je to 1971. godine u vojsci. Na početku odsluženja vojnog roka bio sam u Nišu. Iznenada je došao poziv iz bolnice da im nedostaje krvi i većina nas se odazvala jer smo željeli tog dana dobiti poštedu i bolji obrok. Poslije sam u vojsci još jednom dao krv i shvatio da je darivanje krvi humana gesta koja mnogima može spasiti život. Kad sam se vratio u svoje poduzeće nastavio sam tri do četiri puta godišnje sudjelovati u akcijama Crvenog križa Opatije i Transfuziologije Rijeka. Kako imam dosta rijetku krvnu grupu (A minus) odazivao sam se po potrebi i češće. I nikad nisam pitao kome treba krv. Meni je važno da znam kako tim činom nekome pridonosim zdravlju ili spašavam nečiji život. Ako je istina da se dobro dobrim vraća, možda i meni jednog dana netko pomogne...

* Krv dajete više od 40 godina?

- Da, godine brzo prolaze. Ja sam rođen u Bukviku, općina Orahovica i sa nepunih 15 i pol godina došao sam u Matulje jer sam dobio posao u ondašnjem poduzeću Graditelj. Stanovao sam u Mihotićima i "pekao zanat" na dizalici. Od tu sam otišao u vojsku i poslije godinu dana vratio se na isto mjesto. Oženio sam Ankicu, djevojku iz mog susjednog sela, pa smo nekoliko godina bili podstanari u Pobrimsa. Tu su nam se rodili Anita i Alen. Godine 1983. Graditelj je završio izgradnju naselja Zaheji i mi smo u posljednjoj izgrađe-

noj zgradi dobili stan. Tako su djeca polazila osnovnu školu u Lovranu, srednju u Opatiji i Rijeci, a Alen i fakultet u Zagrebu.

* Jesu li djeca krenula putem oca?

- Ako nisu djeca, možda će jednog dana netko od unučadi. Anita i Danijel imaju petero djece, a Alen i Anela dvoje. Kad se svi skupe, ne prečesto jer kćerka s obitelji živi u Rukavcu, a sin u Rijeci, puna nas je kuća. Nema dovoljno ni stolica... ha...ha... Dok po kući trče Dominik, Lorena, Marko, Mihael, Roko, Nina i Lukas, a mi odrasli pričamo, samoća zaobilazi našu kuću, ali kad svi odu, ja ostanem sam. Tada mi ostane samo vrt, koji i nije moj, ali mi predstavlja posebnu radost.

EKIPA IZ GRADITELJA I AUTOTRANSA

* U tom vrtu kažu nema čega nema?

- Ja sam naučen raditi još iz djetinjstva. U Graditelju sam ne samo radio, nego i igrao nogomet, rukomet i kuglač. Mi iz Graditelja i ekipa iz Autotransa bili smo najbolji. Ipak, najbolje rezultate postizao sam u kuglanju. Bilo pa prošlo. S odlaskom u invalidsku mirovinu pojavio se višak vremena, a kad sam ostao i udovac, vremena je bilo koliko hoćeš. I umjesto da ga provodim u gostionicama, ja sam počeo čistiti zapušteni teren ispred kuće i napravio sam vrt. U njemu sada ima svega. Ima i voća i povrća, za mene i za susjede, što dobro dođe kao dopuna nevelikoj mirovini. A koristi mi i to što sam dobar dio dana vani na zraku. Zasadio sam trešnju, višnju, jabuku, dunju i krušku, imam breze i lipu, napravio sam i brajdu nad starom cisternom pa ima grožđa za mene, za prolaznike i za ptičice...

* Na kraju, da se ponovo vratimo darivateljima, koliko možete još biti među njima?

- Službeno još dvije godine... Ali ja se iskreno nadam da će me zdravlje poslužiti i da ću uspjeti upisati se među one najsretnije, koji su krv dali 125 puta.

Neslužbeno - darivatelj krvi bit ću zauvijek!

Na prijemu kod načelnika priznanje za 125 puta darovanu krv dobili su Mile Jakšić i Stevo Alkić. Za stotinu davanja Stanko Iskra, Milivoj Srdoč i Marijan Bušljeta. Ali i 50 puta je lijep broj, a to su ove godine dostigli Božidar Grgur, Željko Grgurić i Vojko Jelačić. Svima iskrene čestitke.

Zmaj iz podzemlja

Foto: Marim Aničić

Prvi pisani zapis o čovječjoj ribici (lat. *Proteus anguinus* Laurenti 1768), ovom neobičnom podzemnom vodozemcu potiče još iz davne 1689. godine kada je poznati kranjski plemić i polihistor Janez Vajkard Valvasor u svojem djelu *Die Ehre dess Hertzogthums Crain* (slo. Slava vojvodine Kranjske) navodi kao zmajevo mladunče! Naime, tijekom jakih kiša na području dinarskog krša lokalno je stanovništvo primijetilo da iz nabujalih izvora ili špiljskih ulaza osim velikih količina vode na površinu iz svojih podzemnih skloništa izlaze i ove životinje. Vjerovalo se onda da su to ni manje ni više nego mladunčad zmajeva čiji su odrasli primjerci živjeli duboko ispod zemljine površine, a čovječje su ribice bili njihovi nedozreli potomci. Prvi istraživač koji je uhvatio žive primjerke čovječje ribice bio je tirolski liječnik i prirodoslovac Scopoli, a nedugo zatim 1978. godine prvi je puta znanstveno opisujući austrijski prirodoslovac Laurenti koji ruši mit o zmajevom mladuncu iz podzemlja.

VANJSKI IZGLED

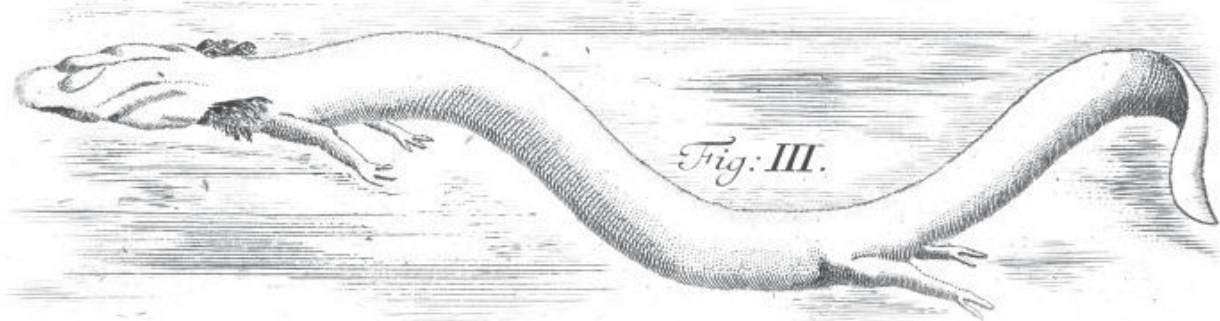
Tijelo čovječje ribice je zmijoliko, prosječne dužine od 20-30 cm s relativno kratkim repom te malim i kratkim udovima. Njeno je tijelo prekriveno tankim slojem kože, a s obzirom da blijeda ili rozo-bijela boja kože podsjeća na ljudsku, tako je ova životinja i dobila ime. Interesantna je činjenica da je koža čovječje ribice s trbušne strane dovoljno tanka da se kroz nju vidi većina unutrašnjih organa omogućujući tako istraživačima da lako utvrde spol odraslih jedinki. Tijekom cijelog života na samom zatiljku su prisutne škрге crvenkaste boje, a na samoj glavi nalaze se male nerazvijene oči prekrivene tankim

KORIŠTENA LITERATURA

AmphibiaWeb – *Proteus anguinus*: http://www.amphibiaweb.org/cgi/amphib_query?where-genus=Proteus&where-species=anguinus
 Proteus – Projekt zaštite čovječje ribice: http://www.proteus.hibr.hr/public_html/proteus/en/
 The IUCN Red List of Threatened Species: <http://www.iucnredlist.org/details/18377/0>

KORIŠTENE FOTOGRAFIJE

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Proteus_-_Laurenti.jpg (Autor: Joseph Nicolaus Laurenti)
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Proteus_anguinus_Postojnska_Jama_Slovenija.jpg (Autor: Boštjan Burger)
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:P_anguinus-head.jpg (Autor: Arne Hodalič)
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Proteus_anguinus_distribution.png (Autor: Yerpo)

slojem kože koje uopće ne koriste s obzirom na uvjete vječnog mraka u kojem žive.

BIOLOGIJA VRSTE

Podzemni okoliš u kojem živi predstavlja za čovječju ribicu težak izazov za uspješno preživljavanje. Mrak, visoka vlažnost zraka, ograničena dostupnost hranjivih tvari samo su neki od okolišnih uvjeta koji okružuju ovu, ali i ostale troglobiontne vrste (pravi stanovnici podzemnih staništa) na koje nailazimo u podzemlju. Tako su razdoblja u kojima je hrana nedostupna, a životinja prisiljena koristiti vlastitu rezervu pohranjenu u tijelu relativno česta. Istraživanja su pokazala da je period koji čovječja ribica može uspješno preživjeti bez hrane od 18 – 96 mjeseci! S obzirom na

okolišne uvjete čovječja ribica razvija i druga osjetila kao npr. sluha i mirisa koja su puno bolje razvijena nego kod drugih vodozemaca sa površine. Iako nerazvijene, oči kao i ostatak kože su osjetljive na svjetlost, osjetilo mirisa izuzetno je razvijeno omogućujući procjenu kvalitete i brojnosti plijena dok osjetilo sluha može raspoznati vibracije koje dolaze čak sa površine. Pojedini autori smatraju da je sluh toliko razvijen da može čuti u vodi te se služiti akustičnom lokalizacijom za snalaženje u prostoru te lociranje plijena. Hrani se ličinkama kukaca i to uglavnom tulara, vodencvijetova, dvokrilaca i različitih amfipodnih račića.

Svoju spolnu zrelost čovječja ribica dostiže negdje između 10. i 15. godine starosti i nakon parenja ženke polaže 5 – 30 jaja u pukotinama stijena u vodi. Po izlaganju, ličinke unutar nekoliko mjeseci poprimaju izgled kakav će imati za cijelog svog života, drugim riječima takve će ličinke (bez dovršenog procesa preobrazbe) postati spolno zrele i nikad se neće dogoditi potpuna preobrazba (metamorfoza) koja se inače dešava u vodozemaca. Taj se pojam u zoologiji naziva neotenijska.

Za čovječju ribicu smatra se isto tako da je jedna od naj-

duže živućih vrsta vodozemaca pa se maksimalni životni vijek procjenjuje na više od 100 godina dok prosjek iznosi nešto manje od 70 godina. Ova se zapažanja temelje na podacima dobivenim na 400-injak životinja uzgojenih u zatočeništvu.

Stanište i rasprostranjenost

Staništa u kojima živi čovječja ribica prije svega su vodeni podzemni sustavi dinarskog krša s brojnim pukotinama i rascjepima. Najčešće se nalaze u krškim, teško dostupnim špiljama sa mirnom, kisikom bogatom vodom u rasponu temperatura od 8-11°C. Mogu se pronaći i u napuštenim rudnicima sve do 300 metara dubine, a prilikom jakih kiše nije rijetkost da ih se sretne i na samim ulazima u špilje.

S obzirom da je čovječja ribica endem Dinarida rasprostranjenost joj seže od SI Italije, Slovenije i Hrvatske pa sve do BiH. Njeno najjužnije nalazište je rijeka Trebišnjica u Hercegovini. Vjerojatno je da se njena nalazišta mogu pronaći i u Crnoj Gori međutim nalazi još nisu potvrđeni.

Iako nije 100% potvrđeno i ne možemo govoriti da je ovdje česta vrsta u podzemlju, ali čovječja ribica je navodno zabilježena i na Učki i to u kaverni u tunelu. S obzirom na rasprostranjenost i stanište to je svakako moguće i pitanje je samo ustrajnosti istraživača kad će ova vrsta za Učku biti i potvrđena.

UGROŽENOST I ZAŠTITA

Mala veličina populacije i vrlo ograničeno i fragmentirano rasprostranjenje populacija glavni su razlog ugroženosti ove endemske vrste. Onečišćene površinske vode koje zbog propusnosti krškog terena vrlo brzo prodiru u podzemlje jedne su od glavnih prijetnji čovječjoj ribici i vjerojatno glavni razlog smanjenja pojedinih populacija u Sloveniji i Italiji.

Tako je prema kriterijima Međunarodne unije za očuvanje prirode (IUCN) čovječja ribica svrstana u kategoriju osjetljive vrste (VU - vulnerable). Navedena je i kao ugrožena vrsta u Dodatku 2. Bernske konvencije te u Dodatku 2 i 4 Direktive o staništima EU koja predstavlja temelj europske ekološke mreže Natura 2000. U Hrvatskoj, Sloveniji i Italiji zaštićena je Zakonom o zaštiti prirode.

Jeste li znali?

- da je čovječja ribica jedini pravi podzemni kraljevnjak
- da su određeni primjerci čovječje ribice dugački i do 40 cm i da se smatra najvećom podzemnom vrstom na svijetu
- čovječja ribica unesena je u nekoliko špilja diljem Europe: Moulis (Francuska), Kent's Cavern (Velika Britanija), Han-sur-Lesse (Belgija), Aggtelek (Mađarska), Hermannshöhle (Njemačka) i Oliero (Italija)

Obnovljena kapelica. Podni mozaik s motivom đurđice uokviren je ukrasom koji podsjeća na hrvatski pleter, 1. lipnja 2014. godine (foto: obitelj Cvitan/Žeko)

Prvotna kapelica na Konjskom, 50-ih godina 20. stoljeća. Njena željezna vrata i Marijin kip krase obnovljenu kapelu. (arhiva obitelji Žeko, Oprič)

BLAGDANIMA USUSRET:

**POLA GODINE OD OBNOVE KAPELICE
NA RASKRIŽJU U KONJSKOM**

..... Piše: Robert Doričić

One nisu samo izraz pobožnosti njenih graditelja ili tek ispunjenje danog zavjeta. Svaka od njih krije svoju pripovijest, ili pak sama postaje neizostavan element novih priča koje svoj početak mogu upravo njima zahvaliti. Za kapelicu kojoj su posvećeni ovi reci neće biti neumjereno reći da je znaju svi stanovnici Lovranšćine. Oni koji svakodnevno prolaze kraj nje, tako i oni drugi, koji zajedno s posjetiteljima iz svih krajeva Hrvatske i šire, pohode Dobrec tek jednom godišnje, u vrijeme Marunade. Za šetače istraživačkog duha ona je polazna točka na stazi prema Poljanama, putu dobro poznatom starim generacijama Dobrečana i Poljanaca koji su sve do nekoliko desetljeća unazad, odlazili njime na težački posao na svoje njive ili u sjenokoše, posjet rodbini i prijateljima, a u danima praznika i odmora na plesne zabave. Kraj nje su zastali okrijepivši se hladnom vodom iz javne špine koja se ondje ranije nalazila.

Kapelica na raskršću na Konjskom već više od jednog stoljeća svjedoči ovim događajima. Tome zasigurno ne bi bilo tako da nije bilo obitelji koja o njoj brine više od tri desetljeća. Doselivši se na Konjsko krajem sedamdesetih godina prošlog stoljeća, supružnici Katica i Ivan Žeko preuzeli su brigu o kapelici obitelji Vice Fratra Vičića čije su imanje naslijedili. Desetak godina nakon dolaska u novi dom, gospodin Žeko je u neposrednoj blizini stare kapelice, koja se urušila prilikom gradnje potpornog zida za cestu, sagradio novu, upisavši na njoj datum završetka radova - 22. studenog 1987. S vremenom su se u brigu oko održavanja i uređivanja kapelice uključila i njihova djeca Gorana, Sandra i Damir. Kako su u obitelj pristizali novi članovi, svako je od njih na svoj način dao doprinos ovoj tradiciji.

NEUMORNA OBITELJ ŽEKO

Kada je ujesen prošle godine Gorana Žeko, udana Cvitan, odlučila obnoviti kapelicu, u skladu s obiteljskom tradicijom u taj su se posao bez oklijevanja uključila njezina djeca, suprug i drugi članovi njene obitelji. Dok su se izvodili grublji radovi na kapelici za koje je bio zadužen njezin suprug Luciano, ona je s kćerima Aletom i Jelenom prionula osmišljavanju i kasnije izradi mozaika. Goranina starija kći Aleta istražila je

Obiteljska sloga u novoj kapelici sačuvala uspomene

kršćansku ikonografiju te su se odlučili za dva motiva: motiv đurđica i motiv ribe. Gorana je pojasnila simboliku odabranog motiva đurđice: u srednjevjekovnoj cvjetnoj ikonografiji, đurđica se smatrala Marijinim simbolom te je u više jezika nosila naziv Gospine suzice. Cvijet se povezivao s Marijinom žalosti i boli, snježna bjelina đurđice s njezinim djevičanstvom, a niski rast i zrnasto obješeni cvjetovi simboliziraju poniznost.

Cijeli proces izrade oba mozaika trajao je šest mjeseci, a na njima su većinom radile Goranina sestra Sandra, Goranine kćeri i ona, kada bi im to obveze dozvoljavale. Sandra je također osviežila boje na starom Marijinom kipu. Kako bi kapelica bila primjereno osvjetljena na mjestu starog izvora svjetlosti na stropu kapelice postavili su svjetiljku na solarnu energiju. Na ulaz u kapelicu postavljena su obnovljena željezna vrata prvotne kapelice. Gorana i članovi njene obitelji ukrasili su i okoliš kapelice posadivši iza nje dva mala čempresa.

Svo vrijeme preuređenja kapelice, članovi obitelji Žeko i Cvitan nastojali su saznati podatke o vremenu gradnje prvotne kapelice i njenim naručiteljima.

U kontaktu s prof. dr. Robertom Žigulićem koji istražuje rodoslovlja obitelji Lovranščine, saznali su brojne detalje o obitelji Fratar, no vrijeme izgradnje ostalo je i dalje nepoznanica. Jedini trag o njejoj gradnji je usmena predaja prema

kojoj je ovu kapelicu u zavjet za ozdravljenje dala izgraditi tetka pokojnoga vlasnika imanja Vice Fratra. Kapelica je prema Goraninom mišljenju bila sagrađena krajem 19. stoljeća.

ORIJENTIR ZA DOBREĆANE

Završetak radova na obnovljenoj kapelici obilježen je malom svečanošću u nedjelju 1. lipnja 2014. godine kada je lovranski župnik vlč. Matija Rašpica blagoslovio kapelicu. Ovome su događaju uz obitelj, prisustvovali susjedi i prijatelji s područja Konjskog, Dobreća, Lovrana i Rijeke. Nakon blagoslova druženje se nastavilo uz prigodnu zakusku.

Pitali smo Goranu kako je ona bez koje se sve ovo ne bi dogodilo, zadovoljna učinjenim te činjenicom da je vođena vlastitim motivom istovremeno obnovila jedan prepoznatljivji punkt i orijentir svim stanovnicima Dobreća, ali i turistima?

Na to je odgovorila: – U cijelu obnovu upustila sam se ne shvaćajući u potpunosti obim posla i vrijeme koje će biti potrebno kako bi se cijeli projekt dovršio. Moram naglasiti da obnova ne bi imala ovakav doseg i značaj da obitelj oko mene nije pomogla svojim znanjima, vještinama i vremenom. Također, sav posao je obavljen unutar obitelji te ga s tom činjenicom mogu nazvati obiteljskim projektom. Zahvaljujem se svojoj obitelji koja je

uložila veliki trud i koja me je podržava u tom projektu. Naravno, zahvaljujem se svećeniku i svim ljudima koji su svojim prisustvom uveličali trenutak blagoslova kapelice. Jako sam zadovoljna s obnovom koja je zasigurno prešla sva moja očekivanja, a nadam se da je jednako zadovoljna cijela zajednica.

Blagoslovu obnovljene kapelice prisustvovala je pjesnikinja i obiteljska prijateljica Cvitanovih gđa. Marija Šenk. U spomen na ovu prigodu napisala je pjesmu.

Kapelica u Opriču

Na Opriču iznad Lovrana,
Miris s mora dopire sa svih strana.
Sunce obasjava voćnjake i cvijeće,
Lovranske trešnje se crvene i dolaze veće.
Na kantunu je kapelica mala,
Vrijeme učinilo svoje pa je propala.
Trebalo je mašte i dosta rada,
Obnovljena kapelica k'o nova je sada.
Obnovile su je vrijedne ruke,
S dosta truda i muke.
Vidi se da je restaurator majstor pravi,
Da od ruševine tako lijepu kapelicu napravi.
Kapelicu je blagoslovio velečasni iz Lovrana,
A to se ne događa svakoga dana.
Majku Božju molili smo za zdravlje,
Nakon blagoslova bilo je i slavlje.

Marija Šenk

Nakon blagoslova uslijedilo je druženje uzvanika, 1. lipnja 2014. godine (foto: obitelj Cvitan/Žeko)

Gorana se nada kako će i treća generacija potomaka Žekovih nastaviti obiteljsku tradiciju i brinuti o kapelici (stoje Aleta, Jelena, Sara; sjede: Nikola, Darian, Adrian i Dian), 1. lipnja 2014. godine (foto: obitelj Cvitan/Žeko)

Kapelicu je blagoslovio lovranski župnik vlč. Matija Rašpica 1. lipnja 2014. godine (foto: obitelj Cvitan/Žeko)

Vice Fratar sa suprugom Marijom (stoje uz njega), krajem 50-ih godina 20. stoljeća uz kapelicu koja je prema predaji dala sagrađiti njegova tetka. (arhiva obitelji Žeko, Oprič)

Melodično dodirivanje GLAZBE I MATEMATIKE

..... Piše: Davor Žic

Leo Škec najnoviji je dodatak Lovrancima koji si ispred imena mogu upisati titulu dr. sc. Mladi znanstvenik doktorirao je 10. listopada, i postao jubilarni dvadeseti lovranski doktor znanosti, no već i ranije je stekao ugled u svome znanstvenom polju – iz niza radova čiji je autor, izdvajaju se tri koja su objavljena u međunarodnim znanstvenim časopisima najvišeg ranga. Uz svoj „dnevni“ posao asistenta na Zavodu za tehničke konstrukcije i nosivu mehaniku na Građevinskom fakultetu u Rijeci, Škec je u javnosti poznat i kao vrstan glazbenik, virtuoz na gitari...

Kako se osjećaš otkako si postao doktor?

- Nije to nikakva promjena u doživljaju samog sebe, imam i dalje isto mišljenje. Ali je to jedna obaveza, briga manje – uvijek je postojao taj rok koji je visio nad glavom i stvarao neki pritisak, i možda iz tog razloga je sada lakše. Iako, doktorirao sam četiri mjeseca prije roka, tako da ni tu nije bilo neke vremenske stiske.

Kojim se zapravo istraživačkim područjem baviš? Ako je to moguće sažeti u nekoliko jednostavnih rečenica...

- U najkraćim crtama, bavim se numeričkim modeliranjem slojevitih nosača. Dakle, radi se o računalnim modelima, gdje se za različite geometrije materijalnih svojstva nosača traže oblici deformiranja pod opterećenjem, načini pucanja takvih nosača. To je vrlo atraktivno područje ne samo u građevinarstvu, nego i

u automobilske i avio industriji, strojarstvu, pa čak i medicini.

Djeluje ponekad teško spojiva s jedne strane logička, matematička znanost, a s druge strane glazba koja bi trebala biti kreativna, nastati u trenutku...

- Ne dijelim to mišljenje. Glazba se jednim dobrim dijelom može matematički objasniti, tako se glazba zapravo i uči. Ima glazba dodirnih točaka s matematikom, ali naravno, puno više stvari ima u glazbi koje se ne mogu niti formulama niti riječima objasniti, nego nadilaze sve definicije i to je onaj najljepši dio glazbe. S druge strane, i znanstveni rad je jako kreativan, jer se dolazi do novih rješenja koja nisu bila otprije poznata, moraš isto imati trenutak inspiracije da bi dobio neku novu ideju. U mom slučaju, te su dvije discipline poprilično isprepletene.

SVIRANJE U VELIKOJ GRUPI

Misliš li da u Lovranu ima više glazbenika ili doktora znanosti?

- Ha, ha, to je dobro pitanje... Ne znam niti jedno ni drugo, ali mislim da ima više glazbenika.

To je točan odgovor... Prema popisu stanovništva 2011. godine je bilo točno 19 doktora znanosti u Lovranu, od čega deset žena i devet muškaraca. Znači, ne samo da si jubilarni dvadeseti lovranski dr. sc., nego si i izjednačio odnos među spolovima...

- Lijepo je to čuti, nisam znao taj podatak i ugodno sam iznenađen brojem, čini mi se da je to sasvim dobro.

Glazbom si se počeo baviti u Puhačkom orkestru Lovran. Još uvijek s njime nastupaš na koncertima?

- Da. U POL sam zapravo doživio svoju glazbenu inicijaciju, tu sam se prvi puta suočio sa sviranjem u velikoj grupi, sviranjem velikog broja različitih stilova. Strahovito sam puno naučio, svima savjetujem taj put. Kada gledam s vremenskim odmakom, shvaćam da sam jako napredovao u vrlo kratkom roku, jer se svira velik dijapazon glazbe. U Puhačkom orkestru svira se po notama, svira se disciplinirano, i to je vrlo korisno iskustvo.

Zanimljiva je i ta dihotomija – s jedne strane dio si velikog sastava s desecima drugih glazbenika, a s druge strane imaš i minimalistički projekt „Alba i Leo“ s Albom Nacinovich u kojem su samo gitara i glas. Kako gledaš na te dvije glazbene krajnosti?

- U orkestru postoji velik broj instrumenata, svatko ima svoju definiranu i raspisanu ulogu i svatko je jedan mali kotačić u čitavoj toj mašineriji, moraš se držati svog dijela posla da bi čitava priča funkcionirala. U duu si ti „sve“, moraš stvoriti kompletnu glazbenu sliku. S gitarom, kao jedinim instrumentom, moram na momente glumiti i bas, i bubanj, i gitaru, i neke instrumente koji se pojavljuju u originalnim pjesmama koje obrađujemo, kako bi se stvorila kompletna glazbena slika. I mislim da smo u tome prilično uspješni, da znamo stvari prezentirati na jedan muzikalan i živi način, da kada nas ljudi slušaju, nemaju dojam da nešto nedostaje.

SLANI REPOVI

Nastupate često u toj postavi?

- Nastupamo dosta često. Rekord smo imali 2012. godine, kada smo svirali u srpnju i kolovozu po pet ili šest puta tjedno. No, to su uglavnom bile hotelske svirke, a s vremenom smo odlučili da nas više ispunjavaju nastupi na festivalima ili na nekim kulturnim događanjima, gdje je puno veća pozornost publike i traži se nešto više. Traži se umjetnost, da glazbenik ostavi utisak na slušatelja koji očekuje da s nekim dobrim osjećajima ode kući. Dok se u hotelu traži „animir-muzika“, glazbena kulisa. Mislim da smo s vremenom nadišli tu razinu izričaja, iako to nema veze s kvalitetom, jer ima izvrsnih glazbenika koji sviraju u hotelima i na terasama. Ali nama je interes da budemo originalni, dinamični i imamo interakciju s publikom.

Dio si i nekih drugih sastava, usmjerenih više prema jazz izričaju?

- Sudjelujem u autorskom jazz bandu koji se zove „Salty Tails“, odnosno „slani repovi“. To je instrumentalni kvintet koji svira dijelom obrade, a dijelom originalne kompozicije, radi se o modernom i vrlo dinamičnom jazz zvuku s primjesama rocka, funka, reggae glazbe i sličnih stilova. S tim bendom smo nastupali po vodećim festivalima u regiji, to je uspješan projekt, koji s druge strane, ima rijetko priliku nastupati izvan festivalskih zbivanja jer ta muzika nije za široke mase.

Glazba ti nije jedini izvor prihoda, imaš stalan posao... Koliko je to „dvosjekli mač“

po pitanju kvalitete? S jedne strane, u prilici si odbijati stvari koje ti se ne čine glazbeno zanimljive, no s druge strane, sigurno dnevne obaveze ostavljaju manje vremena za bavljenje glazbom?

- To je dobra konstatacija, postoji plus i minus. Ali ja sam zadovoljan sa svojom situacijom, iako stalno živim u nadi da ću imati više vremena za vježbanje. Vremena za nastupe se uglavnom lako nađe, jer su uglavnom vikendima i navečer, ili ljeti kada imamo kolektivni godišnji na fakultetu... No, vremena za vježbanje i rad na sebi nažalost nema dovoljno, a s financijskog aspekta si u pravu – ne bavim se glazbom zbog novca, ne moram svirati glazbu kojom bi se dodvorio publici i tako profitirao, nego se mogu posvetiti onome u čemu uživam i svirati ono što volim za ljude koji to žele čuti.

SREBRNA DIPLOMA i veliki pehar za nagradu

Trećim gostovanjem u mađarskom gradu Mor početkom listopada članovi Puhačkog orkestra Lovran veoma su zadovoljni. Odazvali su se pozivu članova mađarskog orkestra Mori Ifjusagi Fuvoszenekar. Bio je to uzvratni posjet lovranskih glazbenika ovom mađarskom gradu i njihovom orkestru s kojima ih vezuje dugogodišnja suradnja. Ovo gostovanje bilo je povezano s tradicionalnom pučkom feštom "Dani vina 2014." te 10. međunarodnim festivalom puhačkih orkestara. Nastupilo je 11 puhačkih orkestara iz Mađarske, Češke, Slovačke, Njemačke i Hrvatske. Festival je imao natjecateljski karakter što je bio dodatni motiv da se čim ljepše predstave orkestri i zemlja iz koje dolaze.

Trodnevni boravak u Moru počeo je razgledavanjem postavljenih štandova u središtu grada s različitim domaćim proizvodima od meda, mesnih prerađevina, raznih

slatkiša, tekstila, drva te proizvođača sortnih vina koja su ovom prigodom i ocjenjivana i degustirana od strane mnogobrojnih posjetitelja.

Lovranski glazbenici su svoje predstavljanje počeli subotnjim jutarnjim 45 minutnim nastupom na pozornici koja se nalazila u središtu grada i na kojoj su kasnije nastupili i svi ostali orkestri. Pod dirigentskom palicom maestra Miodraga Kašića lovranski su glazbenici izvrsnim repertoarom svjetskih hitova i rocka u obradi za puhački orkestar sa simpatijama i zadovoljstvom primljeni kod publike. U završnom dijelu ovog poduljeg koncerta, a tako su nastupili i ostali orkestri, uslijedilo je zajedničko sviranje. Oko 500 glazbenika kao jedan veliki orkestar odsvirali

su tri unaprijed uvježbane koračnice. Nakon ovog vrlo dojmljivog nastupa uslijedio je mimohod svih orkestara te triju sastava mažoretkinja središnjom gradskom ulicom.

U večernjim satima u gradskoj sportskoj dvorani svaki se orkestar još jednom predstavio kratkim programom. Prosudbenu komisiju sačinjavali su ugledni glazbeni umjetnici: prof. Laszlo Dohos i prof. Zoltan Varga iz Mađarske, Josef Polster iz Njemačke i prof. Rowen Malach iz Izraela. Lovranski je orkestar za svoje glazbeno predstavljanje nagrađen srebrnom diplomom i velikim peharom.

Predstavnike svih orkestara, sudionika međunarodnog festivala, u nedjeljno prijepodne primio je u gradskoj vijećnici i gradonačelnik Mora, gospodin Peter Fenyves i tom je prigodom obavljena razmjena spomen-darova.

NATJECANJE PROIZVOĐAČA VINA

U sklopu programa "Dani vina 2014." održano je i natjecanje proizvođača vina. Biralno se najkvalitetnije vino u ovom dijelu Mađarske, inače poznate po velikim vinogradima i vrlo kvalitetnim vinima. Sve su to popratile brojne skupine vinskih bratovština koji su uveličali ovu smotru da bi za kraj sudjelovali u velikoj povorci proizvođača vina. U osebujnim narodnim nošnjama i s posebno dekoriranim seoskim kolima i kočijama s konjskom zapregom prezentirali su svoje narodne običaje vezane uz berbu grožđa i preradu vina. Poseban glazbeni ugođaj povorci dali su i orkestri te brojne folklorne skupine i narodni svirači.

Prolazeći gradskom ulicom lovranski su glazbenici doživjeli mnoge ugodne trenutke i spontano oduševljenje mnogobrojne publike koja se okupila duž ulice. Nastup je ostao zapažen i među ostalim srodnim orkestrima pa su učinjeni i prvi kontakti za sljedeće nastupe u Češkoj i Slovačkoj.

SVJEDOČANSTVA IZ VILLE ATLANTE U VRIJEME VELIKIH PROMJENA

Stanisław Witkiewicz poljski slikar i ilustrator, arhitekt, publicist, likovni kritičar i pisac, liječio se i živio u Lovranu, koji ga je, zauzvrat, nagradio svojim šarmom i ljepotom te bio glavnom inspiracijom njegovih slika i pisama sinu.

U Lovranu je Witkiewicz boravio u dva navrata. Prvi puta od listopada 1904. do svibnja 1905. dok drugi puta dolazi u studenom 1908. i ostaje punih sedam godina pokušavajući prevladati bolest od koje žalost podliježe u jesen 1915. godine. Još potkraj 1870-ih je obolio od upale pluća, odnosno tuberkuloze.

Njegova likovna djela i pisana opažanja prožeta su bremenom teškog života, u mladosti čestom neimaštinom te kasnijim tere-
tom iscrpljujuće bolesti.

Izražena socijalna osviještenost i solidarnost u siromaštvu, posljedice su društveno-političkih prilika u kojima je odrastao i života u Sibiru u koji je, kao dječak zajedno s roditeljima, protjeran 1864. godine. Jak patriotski duh i združenost etike i estetike kao temeljne osobine umjetnosti, provlačile su se kroz njegovo cjelokupno stvaralaštvo.

Bez obzira što je 1868. godine upisao Carsku akademiju likovnih umjetnosti u Sankt Peterburgu (te se nakon tri godine prebacio na Akademiju u Münchenu), uvijek je naglašavao autodidaktiku kao bitan dio razvoja umjetničke osobnosti. Nedostaci i mane formalnog obrazovanja bit će česta tema rasprave u korespondenciji sa sinom, imenjacom, avangardnim slikarom, dramatičarom, piscem,

filozofom i fotografom znanim pod pseudonimom Witkacy. Ta zbirka pisama iz Lovrana izdana pod naslovom Listy do syna, temelj su za proučavanje povijesti poljskog modernizma i sukoba njegovih dviju generacija.

U Poljsku, u Varšavu, Witkiewicz se iz Münchena vratio 1873. godine te pokrenuo kulturni preobražaj iz svog ateljea u hotelu "Europejski". Nakon što se zapošljava u tjedniku "Wedrowiec" počinje se, uz slikarstvo, baviti i pisanjem. Pisao je rasprave o ključnim problemima u umjetnosti te izdao mnogobrojne monografije suvremenih poljskih autora. Svojim kritikama, recenzijama, promišljanjima i raspravama, te pogotovo tezama o umjetnosti revolucionarno se suprotstavljao ukorijenjenim tradicionalnim mjerilima vrijednosti.

U Zakopane, selo u Tatrama, seli 1890. godine. Tamo odlazi zbog liječenja no ubrzo to mjesto postaje njegovim istinskim domom. Dojmove je zabilježio u knjizi Na prijevoju i Iz Tatra. Povijest, tradicija i bogata kulturna baština te priroda i stanovnici postaju njegovim glavnim

motivom stvaralaštva. Fasciniran lokalnim folklorom otkriva temelje oblikovanja narodne umjetnosti, "prapoljskog", nacionalnog stila u pučkoj izradi svakodnevnih predmeta. I sam započinje graditi u narodnoj maniri te uskoro postaje tvorcem "zakopanskog" stila u arhitekturi.

Doba njegovog prvog boravka u Lovranu, u vili "Atlanta" 1904./05., doba je velikih promjena lokalnog područja. U kratkom vremenu se iz malog ribarskog

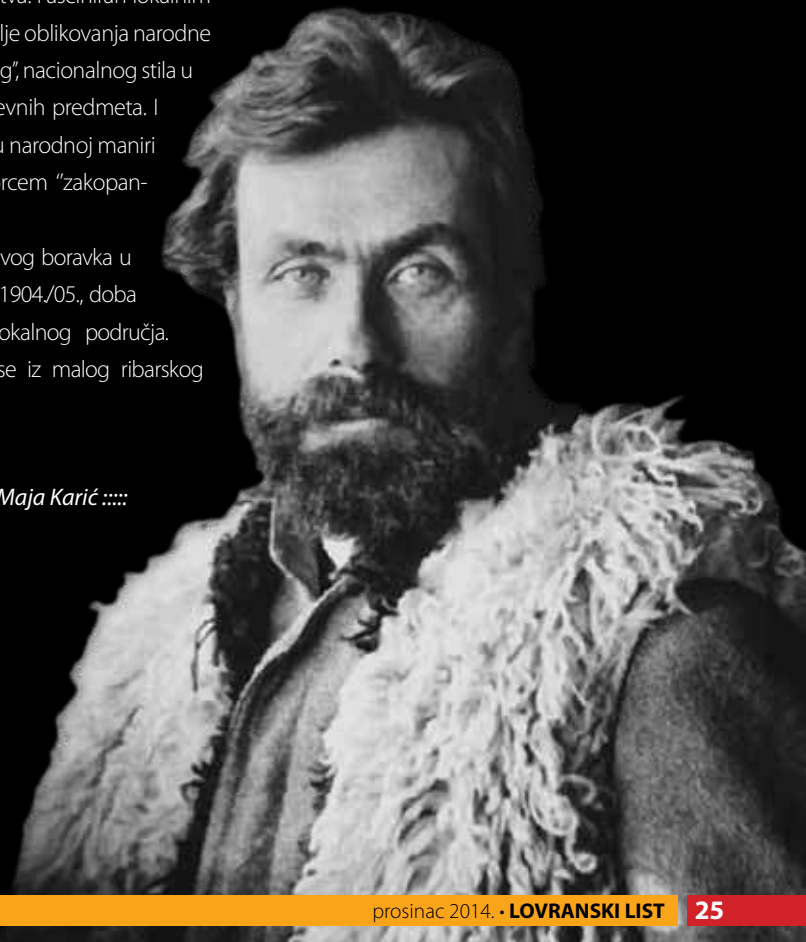
mjesto Lovran pretvorio u lječilište i novo turističko odredište, mondano središte u kojem boravi politička, umjetnička i aristokratska elita iz čitave Europe. U korespondenciji, Witkiewicz bilježi dojmove i događaje iz života grada. Piše o klimi, pejzažu, stanovnicima te o životu u pomodnom gradu i siromašnijem pobrđu. Čitavo vrijeme je u prisnom kontaktu sa seljacima i ribarima ali i sa turistima, s mondenim svijetom stranaca različitih profila i profesija. Bilježi promjene u prirodi te promišlja o njenom prožimanju s umjetnošću, pogotovo slikarstvom.

Stanisław Witkiewicz, intelektualac europskog značaja, prijatelj mnogobrojnih likovnjaka i pisaca (među ostalima i nobelovca Henryka Sienkiewicza), svojim pisanim promišljanjima dokumentirao je razvoj Lovrana početkom 20. stoljeća, a likovnim stvaralaštvom oplemenio njegovo kulturno-umjetničko nasljeđe.

IZVORI:

Urszula Dzierzawska-Bukowska [predgovor]: Stanisław Witkiewicz u Lovranu, Veleposlanstvo Republike Poljske, 1998, Zagreb : Durieux <http://www.enciklopedija.hr>

::::: Piše: Maja Karić ::::::

Vlak sjećanja

Vlak sjećanja – međunarodni vlak sjećanja na žrtve Auschwitza, poveo me, kao člana hrvatske delegacije, na put preko Hrvatske, Slovenije, Austrije i Češke sve do konačnog odredišta – Poljske i gradića Oswiecima. Cilj je bio ovim putem odati počast onima, kojima je u koncentracijskom logoru Auschwitz, kao jednom od nacističkih logora smrti, oduzeto dostojanstvo i život u vrijeme Drugog svjetskog rata. Svakim prijeđenim kilometrom uzbudjenje i iščekivanje postajali su intenzivniji. Ni nakon toliko pročitanih knjiga, pogledanih filmova i preslušanih svjedočanstava preži-

vjelih, nisam znala što da očekujem.

Nakon 24 sata i 1150 prijeđenih km stigli smo u grad Krakow i počeo je uvod u boravak koji će svoju kulminaciju doživjeti sljedećega dana u gradiću Oswicimu. Naša kratka povijesna šetnja gradom vratila me u vrijeme prije i za trajanja Drugog svjetskog rata. Započela je posjetom židovskoj četvrti, nastavila se u židovskom getu a završetak je pronašla posjetom tvornici Oskara Schindlera – čovjeka koji je spasio mnoge. Otplovivši još malo dalje u prošlost stigla sam pod zidine veličanstvenog dvorca Wavel – srednjovjekovnog sjedišta poljskih kraljeva. Očaravajuće

zidine i građevine u unutrašnjosti dvorca svakim su korakom mamile uzdahe otkrivajući tako, tragove neke druge, meni daleke stvarnosti.

KRIK PROŠLOSTI

Sljedeće jutro osvanulo je pod težinom sivih kišnih oblaka koji su svojom prisutnošću nagovijestili tužnu priču. Gradić Oswiecim, tragično je obilježen postojanjem tek triju riječi: "Arbeit macht frei" – tri riječi, na samom ulazu u koncentracijski logor Auschwitz I., stoje kao vječni čuvari tuge, patnje i užasa onih koji nikada nisu pronašli put k izlazu. U ovom je dijelu 28

I OVE GODINE PREDBLAGDANSKA HUMANITARNA AKCIJA

:::: Piše: Radovan Trinajstić ::::

Lovranski TJEDAN DARIVANJA

Potaknuto prošlogodišnjim uspjehom Komunalno poduzeće "Stubica" d.o.o. Lovran i ove godine od 1. do 7. prosinca organizira "Lovranski tjedan darivanja 2014."

Cilj ove akcije je promoviranje humanosti i zajedništva na djelu te senzibiliziranje javnosti u prikupljanju pomoći.

Prikupljat će se hrana, odjeća, obuća te novčani prilozi za potrebite građane, zatim hrana za kućne ljubimce i napuštene životinje. Volonteri će građanima biti na raspolaganju svaki dan od 8 do 18 sati i to zbog mogućih loših vremenskih uvjeta ali i boljih prostornih mogućnosti u izložbenom prostoru Galerije "Laurus" na Trgu

sačuvanih zidanih zgrada ograđenih bodljikavom žicom i prva plinska komora s krematorijem. Svjedoci užasa. U tišini, susprežajući osjećaje, ulazila sam u neke od zgrada, danas pretvorenih u muzeje za one koji, kao i ja, dolaze tražeći odgovore... a odgovora nema. Priča se nastavila odlaskom u Auschwitz II.-Birkenau, udaljenom tek nekoliko kilometara od Auschwitzta I. Ništa me nije moglo pripremiti na veličinu prostora ograđenog bodljikavom žicom. Ostaci željezničke pruge uveli su me u svijet nevjerojatno urednog rasporeda bezbrojnih drvenih baraka od kojih su sačuvani samo temelji i zastrašujuća zidana peć u svakoj. Peć koja nikada nije gorjela da bi ugrijala stotine promrzlih tjelesa osuđenih na smrt. Široka staza, ograđena bodljikavom žicom, vodila me dalje, sve do kraja pruge i dvaju plinskih komora s krematorijima. Visoka stabla breza šuštanjem lišća pričaju mi

svoju zastrašujuću priču. Koračam dalje stazom, s obje strane omeđenom tim visokim stablima – čuvarima uspomena. Naziru se ostaci još dvaju plinskih komora i polja užasa, a moj pogled bježi unaokolo i traži...i traži što? Kiša, blato i hladan vjetar ostavljali su trag neizrecivih osjećaja proživljenih sudbinom onih koji su tom stazom koračali ka smrti. Svaki korak odjekivao je krikom prošlosti. Na mjestu gdje završava pruga, između ostataka dvaju plinskih komora i krematorija, postavljen je spomenik i mjesto komemoracije gdje predstavnici delegacija kratkim emotivnim govorima obilježavaju uspomenu na stradale.

MRŽNJA PREMA RAZLIČITOSTI

Koračam po pruži prema izlazu, a svaki je korak prožet uzdahom i pokušajem traženja načina razumijevanja cijele ove tužne priče. No, zapravo, ne postoji način na koji može-

mo uistinu spoznati priču mjesta kao što je ovo. Svojim boravkom možemo pokušati shvatiti taj zastrašujući mehanizam pokretan mržnjom prema različitosti. Mehanizam koji je za sobom ostavio tek prazne zidove i sjene koje lutaju ovim mjestom tražeći mir.

Posljednjega dana, još pod dojmom proživljenih trenutaka, vraćam se u sadašnjost i razgledavam središnji trg u Krakovu čiji se krakovi pružaju u svim smjerovima skrivajući uske gradske uličice prepune povijesnih spomenika isprepletenih utjecajima moderne arhitekture. Trg odiše životom – brojnim restoranima, kafićima, trgovinama i štandovima s raznolikom ponudom, uličnim zabavljačima... posljednjim pogledom na trg i crkvu Sv. Marije završavam ovu priču. Preostaje tek ukrcaj na vlak i povratak kući.

Tok mojih misli ometao je tek neprestani, ujednačeni zvuk vlaka na tračnicama. Klok - klok. Klok – klok.

slobode. Akcija se odganzira pod pokroviteljstvom Općine Lovran, a uz Komunalno poduzeće Stubica d.o.o. organizatori su i Crveni križ Opatija, ogranak Lovran, te suorganizatori Udruga "Lunjo i Maza" Lovran i Društvo "Naša djeca" Opatija, ogranak Lovran.

Ijekom provođenja akcije za građane će biti organizirano mjerenje tlaka i visine šećera u krvi uz stručne savjete liječnika. Članovi opatijskog Kluba 60+ održat će radionicu za izradu božićnih ukrasa, a volonteri Udruge "Lunjo i Maza" edukativnu radionicu uz stručne savjete za vlasnike kućnih ljubimaca.

Ove godine program ove humanitarne akcije proširen je i

prigodnim kulturno-umjetničkim sadržajem pa se tako planira samostalni klavirski koncert Marije Iveković te predavanje na temu rodoslovlja Lovranaca prof. dr. sc. Roberta Žigulića. U završnom dijelu humanitarnog tjedna uz blagdan Sv. Nikole Društvo "Naša djeca" Opatija, ogranak Lovran postaviti će prigodnu izložbu pod nazivom "Otkrijmo dječja prava u dječjem razigranom gradu" te dječju igraonicu i radionicu.

Mladi i afirmirani glazbeni umjetnici upriličit će prigodan koncert na kojem će nastupiti Metod Sironić na flauti, Marija Iveković na klaviru te Mihalj Ivković na harmonici. Organizatori očekuju dobar odaziv mještana i dobre rezultate ove humanitarne akcije.

DR. ĐURO MARINOVIĆ, UMIROVLJENI SPECIJALIST
INTERNE MEDICINE I PREDsjedNIK HRVATSKOG
SAVEZA ZA ŠPORTSKI RIBOLOV NA MORU

Povraz je bio moj gromobran

:::: Piše: Sonja Španjol ::::

Topao je dan babljeg ljeta, a ja s tremom očekujem razgovor sa dr. Đurom Marinovićem, poznatim liječnikom interne medicine i legendom lovranskog športskog ribolova. Široki osmijeh i prijateljski stisak ruke razbili su moju tremu i razgovor počinje.

*** Hrvatska, a osobito Lovranci znaju Vas kao odličnog doktora za srce i vrhunskog ribolovca. Što Vi kažete?**

- Rođen sam 8.10.1948. u Voloskom od majke Nives r. Palmić iz Dobreća i oca Branka Marinovića iz Vele Luke na Korčuli. Nono Palmić bio je iz Dobreća, a nona Kršanac iz Tuliševice. Osnovnu školu pohađao sam u Lovranu, tu sam primio i svete sakramente, a gimnaziju završio u Opatiji, kao prva generacija matematičkog smjera. Moja iskonska veza s Lovranom traje neprestano od rođenja do danas. Proveo sam nezaboravno djetinjstvo u Starom gradu pored crkve Sv. Ivana, a danas svratim u Lovran kada god imam vremena. Jedno vrijeme stanovao sam u Ičićima, gdje sam osnovao Ribolovno društvo Ičići, a danas živim u Rijeci.

*** Kako ste se odlučili za studij medicine, jedan od najdugotrajnijih i najzahtjevnijih studija?**

- Kao mali želio sam biti pomorski kapetan i ploviti svjetskim morima, no u osnovnoj školi moja nastavnica biologije Ljiljana Grgin teško

je oboljela i preminula vrlo mlada. To me jako potreslo i jednostavno sam odlučio pomagati bolesnima. I sam sam u osnovnoj školi bio teško bolestan na plućima (spasili su me doktori u Ičićima) i nikada nisam požalio zbog svog odabira, vrlo rano sam shvatio da bolestan čovjek ne želi biti ni bogat ni sretan, važno mu je samo zdravlje. Uvijek sam imao podršku obitelji, ali kako nismo bili imućni morao sam i ja pomagati u financiranju svog studija (igrao sam nogomet, lovio ribu i morske crve).

ZANIMLJIVA AMERIČKA ISKUSTVA

*** Po završetku studija stažiranje, specijalizacija, usavršavanje, pa zaposlenje?**

- Diplomirao sam na Medicinskom fakultetu u Rijeci 1974. Na istom sam položio i specijalistički ispit iz interne medicine 1980. a tijekom specijalizacije predavao sam internu medicinu u srednjoj medicinskoj školi u Rijeci. Prvo zaposlenje nakon vojne obveze bilo mi je u turističkoj ambulanti u Poreču, potom 1975. u Ortopedskoj bolnici Lovran, a te iste godine bio sam primljen i na internu kliniku u Rijeci. Od početka specijalizacije pokazivao sam interes za kardiologiju i bavio se polikardiografijom i oscilografijom. Po završetku specijalizacije radio sam u jedinici za intenzivnu njegu u Rijeci, potom u jedinici intenzivnog liječenja na Sušaku, a u domovinskom ratu od 1991. do 1995. bio sam na interni Opće bolnice u Gospiću te u stacionaru u Kiseljaku. Od 1992. do 2006. obnašao sam funkciju pročelnika Koronarne jedinice i tu je bilo moje zadnje radno mjesto. Nisam se bavio znanstvenim titulama već sam se posvetio radu s bolesnicima i usavršavanju u zvanju. Tako sam 1980. bio na stručnom usavršavanju u KBC-Ljubljana, 1995. u Laboratoriju za kateterizaciju srca u KBC «Sestre milosrdnice» u Zagrebu, a najzanimljivije je bilo u Americi 1996. u bolnici S. Luke

s Epicoscpal Hospital Texas Heart Institute u Houstonu gdje sam se usavršavao u invazivnoj kardiološkoj dijagnostici. Na svjetskom kardiološkom kongresu u Barceloni 2006. dobio sam i diplomu subspecijaliste iz kardiologije. Objavio sam mnogo znanstvenih radova u stručnim časopisima i medicinskoj literaturi. Član sam Hrvatskog liječničkog zbora, te Hrvatskog i Europskog kardiološkog društva.

*** Što Vam je u poslu bilo najteže, a što Vas je osobito radovalo?**

- Teško je nešto izdvojiti jer sve je dio moje životne priče, žalost i tuga, radost i veselje. Najteže je procijeniti jesi li učinio sve što je u tvojoj moći da pomogneš pacijentu koji je pun povjerenja stavio svoje zdravlje i život u tvoje ruke. I danas, nakon što sam otišao u mirovinu, nadam se da sam činio sve za dobrobit pacijenata. Najviše bi me razveselilo osmijeh pun povjerenja na bolesnikovu licu neovisno o njegovom zdravstvenom stanju.

*** Što činite kad Vam je teško, što Vam daje snagu?**

- Kad vam je teško dobro je dati si malo oduška, čak i zaplakati, jer čovjek koji ne zna plakati nije humano biće nego robot. Snagu mi je uvijek davalo povjerenje bolesnika pri svakom susretu pa i pri najtežim intervencijama i moja želja da pomognem. Kad sam počeo studirati, bolesnici sa srčanim infarktom teško bi, uza svu terapiju, doživljavali drugi dan, a na kraju mog radnog vijeka više od 95 % takvih pacijenata odlazilo je kući hodajući. Impresivan napredak, zar ne?

SVAKI JE ČOVJEK NEPONOVLJIV

*** Svakodnevno ste pomagali i spašavali ljudske živote. Je li neki susret bio poseban?**

- Lako je govoriti o uspjesima, ali, nažalost, postoje i ljudi koji usprkos svim naporima i napretku medicine nisu preživjeli. A svaki je

Dok sam pisala ovaj intervju stigla je vesela vijest da su naše seniorke u ribolovu štapom s obale osvojile svjetsko zlato u Francuskoj na čelu s tri Lovranca: izbornikom reprezentacije i predsjednikom ŠRD-a «Zubatac» Srećkom Šobotom, trenerom reprezentacije Lukom Bučevićem te predsjednikom HSSRM-a dr. Đurom Marinovićem. Iskrene čestitke našim Lovrancima i svim članicama reprezentacije Hrvatske!!!

čovjek neizmjerljivo vrijedan, poseban, nepovnljiv. Život je čudo i nema veće vrijednosti! Zato posebno štovanje i zahvalnost zaslužuju oni koji su nam život darovali, naši roditelji.

*** Nedavno ste otišli u mirovinu. Biste li nešto mijenjali u zdravstvenom sustavu?**

- Uvijek može biti bolje, ali zdravstveni sustav i pristup bolesniku ovisi o nizu faktora, osobito o novčanom. Na svu sreću, zdravstveno je osoblje u Hrvatskoj izuzetno i vrlo traženo diljem Europe i svijeta. Svojim radom sam zadovoljan, u mirovini mi je prekrasno, sretan sam što sam je doživio zahvaljujući Riječkim urolozima.

*** Nedostaje li Vam rad u bolnici i kontakt s bolesnicima?**

- Sigurno da mi nedostaje, osobito odnos s pacijentima, ali imam 65 godina i shvatio sam da se moja fizička snaga smanjila i da je mirovina logičan slijed. Iako sam imao ponuda da nastavim raditi u nekoj od privatnih ordinacija, moj svjetonazor mi to ne dozvoljava.

*** Kako sada ispunjavate slobodno vrijeme?**

- Najviše vremena posvećujem radu u HSSRM-u, jer funkciju predsjednika shvaćam kao čast i priznanje. Svojim radom nastojim omogućiti svakom djetetu koje to želi da se bavi športom i sudjeluje na natjecanjima u kojima predstavlja svoju obitelj, prijatelje, mjesto, udrugu, županiju i na kraju domovinu. Športaši su najbolji ambasadori svake države. Ribolov je moja ljubav, ali i obveza. Da se ne zaborave ljudi koji su živjeli u mom kraju i bili aktivni ribolovci i u lovranskom klubu i u Savezu, a mnogi više nisu među nama, ali pisanjem zabilješki, knjiga, monografija i članaka možemo pomoći da ih se ne zaboravi.

*** U lovranskom ribolovnom miljeu Vi ste legenda! I dugogodišnji predsjednik**

HSSRM. Kako ste uspijevali uskladiti odgovornu dužnost doktora i predsjednika?

- Najvažnije je da u svojim aktivnostima nalazite zadovoljstvo. Ono je najbolja prevencija za sve loše što čovjeka može snaći u životu. To sam našao i u pomaganju pacijentima i u športskom ribolovu. Kad bih spustio povraz u more osjetio bih relaksaciju. Povraz je bio moj gromobran, moja zaštita od životnog stresa.

UČIO SAM OD MNOGIH

*** Kada je ribolov stupio u vaš život?**

- U najranijem djetinjstvu. U Lovranu se oduvijek ribarilo i s obale i iz brodice. Gdje god bih prošetao, uvijek je netko lovio. Učio sam od oca, djeda, barba Pjera Mavrince, Rudolfa Martinčića i mnogih drugih. Od studentskih dana aktivno se bavim športom. Od 1965.-1976. igrao sam nogomet (kao golman) za NK «Opatiju», NK «Orijent» i NK «Crikvenicu». U ljetnim mjesecima sam jedrio u Jedriličarskom klubu «Istra» Lovran, a ribario u ŠRK «Zubatac» Lovran. Kao član ekipe Lovrana u «Jadranskim susretima» osvajao sam razne trofeje koji su mi draga uspomena.

*** Od kada ste član ŠRD-a «Zubatac» i ribolovac natjecatelj?**

- Od osnutka 1955. sam član (to sam i danas), a natječem se od 1960. kada sam nastupio na prvenstvu države. Od 1975. zajedno s Brunom Mavrincem osvajao sam mnoštvo trofeja i titula. Bili smo ekipno državni prvaci i u bivšoj državi i u Lijepoj našoj. Od značajnijih titula izdvojio bih osvajanje ekipnog državnog prvenstva 1992., 1997. i 1998. godine. Godine 1996. i 1998. bio sam i pojedinačni prvak države. Od 1981. do 2000. bio sam član državnih reprezentacija i osvojio niz odličja od brončanog do zlatnog sjaja. Imam pet osvojenih odličja za bivšu državu i tri za

Hrvatsku. 1988. bio sam izbornik reprezentacije Hrvatske pri osvajanju svjetskog srebra.

*** U kojim kategorijama ste se natjecali?**

- Natjecao sam se samo iz usidrene brodice u lovu rukom i sa štapom. U svakodnevnom životu više volim ribolov s obale, a u natjecanju iz brodice.

*** Najdraži osvojeni trofej?**

- Svi su trofeji podjednako dragi bez obzira je li to prigodno ili službeno natjecanje u zemlji ili inozemstvu. Svako natjecanje je neponovljiva priča, a sigurno sam bio najponosniji kada se nakon dodjele nagrada i priznanja svirala nacionalna himna uz podizanje državnog stijega.

*** Vaš najveći ulovljeni primjerak?**

- Najdraža mi je orada, kraljica mora, od 3 kg ulovljena s obale u Kvarnerskom zaljevu. Ulovio sam i veće primjerke riba npr. linka (glava kao kod ugora, a rep kao kod oslića, živi u sjevernim morima) od 14,5 kg na Svjetskom prvenstvu u Francuskoj kada sam ukupno ulovio 87 kg ribe.

I BONACE I NEVERE

*** Rekli ste da vam ljubav prema moru i ribolovu pruža opuštanje i zadovoljstvo. Jeste li imali i neugodnih iskustava?**

- Svaki čovjek na moru proživljava i bonace i nevere, ali se svaki put vraća snažniji i jači i s još većom željom da se vrati na more.

*** Recite nešto i o radu u HSSRM-u, kakva je to udruga i što je njezina dužnost?**

Kada sam se počeo natjecati uočavao sam stvari koje je u sustavu trebalo poboljšati, promijeniti, a to se moglo jedino preko klubova i županijskih i državnih saveza. Tako sam krajem 80.-tih bio predsjednik ŠRD-a «Zubatac», početkom 90.-tih predsjednik Međužupanijskog saveza Sjevernog Jadrana,

a 2013. izabran sam za predsjednika HSŠRM-a, gdje moj mandat ističe 2015. godine. Moja je dužnost zastupati Savez pred Hrvatskim olimpijskim odborom i drugim državnim institucijama, te pred međunarodnim savezima, CIPS-em i FIPS-em, te udrugom Alpe-

Adria. Zajedno sa IO i drugim tijelima Saveza provodim odluke skupštine koje su određene statutom, zakonom i pravilnicima. Svaki član Saveza mora osjetiti da se brinemo o njemu, od najmanje udruge do Županijskih saveza, bez obzira na financijsku moć. Mislim da se udruge pravovremeno informiraju o svim događanjima u ribolovnom svijetu Hrvatske putem WEB stranice, ali i direktno u Savezu.

*** Što mislite o Pravilniku natjecanja koji je trenutno na snazi?**

- Osobno mislim da svaki segment života mora biti definiran pa tako i športski ribolov. Da bi svi imali približno iste uvjete

i stekli što više povjerenja u sustav postoje pravilnici i drugi akti. Ni jedan pravni akt nije idealan pa tako ni ovaj i tijekom vremena će se ispraviti ono što je nedorečeno ili teško primjenjivo. Vjerojatno će se u dogledno vrijeme mijenjati naš statut, a potom i pravilnici. Ipak smatram da je bolje imati i loš pravilnik nego nikakav.

*** Koju godinu pamтите kao najuspješniju u Vašem mandatu?**

- Afirmirati ribolov kao šport i od ribolovaca stvoriti športaše, to je ono što smo svi skupa uspjeli od razine udruga do državne reprezentacije, a najbolji pokazatelj je nominacija naših udičara i podvodnih ribolovaca od HOO-a za športaša godine. Od 1992.-2014. osvojeno je 37 zlatnih, 37 srebrnih i oko 45 brončanih odličja na službenim međunarodnim natjecanjima, što naš športski ribolov svrstava u sam svjetski vrh. Naša mala Hrvatska nastupa svake godine sa 7 (od iduće godine sa 8) državnih reprezentacija na europskim i svjetskim prvenstvima. I moji Lovranci su dio tih momčadi bilo kao voditelji bilo kao natjecatelji. Ipak moram izdvojiti 2009. godinu kada su sve reprezentacije: U 16 i U 21 iz brodice i s obale, seniori i seniorke s obale i podvodni ribolovci, osvojili odličja sva tri sjaja, na svjetskim prvenstvima.

NADMAŠIVANJE NA PLEMENITI NAČIN

*** Budućnost športskog ribolova i rad s mladima?**

- Svaki savez i udruga u kojem je rad s djecom prioritet ima budućnost. Mi imamo svake godine oko 1500 djece mlađe od 18 godina koja se educiraju u 47 škola ribolova. Ponosan sam što je tu uključen i «Zubatac» koji je prvi osnovao školu ribolova 1983., a rad te škole prikazan je u Kušecovoj TV emisiji «Mama, tata i ja» gdje su naši budućni prvaci govorili o svom športu, a prikazan je i njihov ribolov u Lovranskom mandraču.

*** Vaša misao vodilja u životu?**

- Ja sam u biti športša i htio bih da svi ljudi imaju športski duh jer je on garancija tolerancije i plemenitog nadmetanja. Športaši se nadmeću s ciljem da se suparnik nadmaši na plemeniti način, bez omalovažavanja. Športša mora znati i gubiti, lako je biti velik u pobjedi, treba to biti i u porazu. Moja misao vodilja je stalno težiti za napretkom i boljitkom.

*** Planovi za budućnost?**

- Jako sam sretan čovjek, jer sam prije 6 godina imao tešku operaciju poslije koje sam se mogao i ne probuditi. Stoga je svaki dan kojeg proživim za mene veliki poklon.

ALEN DRETVIĆ, MLADA BOČARSKA NADA IZ LOVRANA

U sedmom razredu osnovne,

Baviti se nekom sportskom aktivnošću posebno je korisno u razvoju ličnosti. Lovranski osnovac Alen Dretvić, koji tek pohađa sedmi razred osnovne škole, već je državni prvak u boćanju.

“Od svoje desete godine bavim se boćanjem, a na to su me potakli tata Frane i stariji brat Ivan koji su boćari i članovi BK “Dobreć”. Oni su “krivci” što sam se opredijelio i ja za boćanje,” rekao nam je ponosno mladi Alen.

Alen Dretvić uspješno je 2010. godine zakoračio u boćarski sport i sada je član BK “Dobreć” i BK “Lovran”. Otkrio ga je lovranski boćarski entuzijast i trener Anton Bučević, a uz Alena tu su još i njegovi vršnjaci: Josip Afrić, Kristijan Lazarić, Vitorio Gržin i Teo Mrak. Svi su uspješno polazili i završili ljetni boćarski kamp u Selcu.

*** Od kada si u sastavu lovranskog boćar-**

skog kluba?

- Prve dvije godine uspješno sam odigrao zimsku boćarsku ligu i županijsko boćarsko prvenstvo za kadete i juniore. Od 2013. godine uključen sam u sastav prve ekipe BK “Lovran” koja se natječe u 2. ligi-sjever Hrvatskog boćarskog saveza i trenutno zauzimamo treće mjesto na ljestvici.

ODLIČAN UČENIK I SPORTAŠ

*** U zadnje dvije godine bilježiš zapažene rezultate?**

- U kategoriji kadeta na županijskom natjecanju 2013. godine osvojio sam 1. mjesto u preciznom izbijanju, a na državnom natjecanju u Roču u istoj kategoriji osvojio sam visoko 2. mjesto što me posebno razveselilo i dalo mi još više poticaja za daljnji rad. Uspješan niz nastavio sam i ove 2014. godine na župa-

nijskom natjecanju kadeta u Rijeci, gdje sam osvojio 1. mjesto u bližanju i izbijanju u krug te 1. mjesto u preciznom izbijanju na “jogu” u Jadranovu. Na županijskom natjecanju kadeta u Lovranu u igri parova s mojim vršnjakom Alenom Beganovićem osvojili smo 3. mjesto. U pojedinačnom boćanju na županijskom natjecanju na Vržici bio sam četvrti. Moj najveći uspjeh ostvario sam upravo na tom boćalištu gdje je održano državno natjecanje kadeta u natjecanju bližanja boća i izbijanja u krug i tu sam osvojio 1. mjesto i titulu državnog prvaka.

*** Odličan si učenik i odličan boćar?**

- Obveze prema školi bez poteškoća rješavam. Pravilno rasporedim svoje slobodno vrijeme tako da uvijek ima vremena i za učenje i za boćanje. Treninzi su dva puta tjedno, utorkom i četvrtkom navečer, a natjecanja uglavnom subotom i nedjeljom. Kad se ne-

Lovranci u vrhu svjetske ribolovne elite

Rujan, 2014., mjesto PORT D'ALBERT u Francuskoj.

Događaj: podjela medalja i priznanja najboljim svjetskim ribolovkama u lovu štapom s obale. A na najvišem postolju reprezentacija Hrvatske predvođena trojicom Lovranaca: Srećkom Šobotom, izbornikom reprezentacije i predsjednikom ŠRD-a «Zubatac», Lukom Bučevićem, trenerom reprezentacije i dr. Đurom Marinovićem, predsjednikom HSSRM-a. Svjetsko prvenstvo održavalo se od 19. do 25.rujna.2014. i u ta četiri uzbudljiva dana naša reprezentacija u sastavu: Tea Radil «Arbun» Crikvenica, Olivera Matičev «Tribunj» Tribunj, Sava Dešković «Ičići» Ičići, Ardena Bajlo i Gordana Sikirić «Zubatac» Zadar te Željka Marković «Zenta» Split, osvojila je zlato. Imale su najmanje negativnih bodova,

ukupno 13, što se dobilo zbrajanjem osvojenih mjesta: 1.dan – 5.mjesto, 2.dan – 3.mjesto, 3.dan – 1., 4. dan – 4.mjesto. Najveće rivalke bile su im Francuskinje (svjetske prvakinje 2012. i 2013.godine) koje su imale isti broj negativnih bodova, ali nijedno prvo mjesto pa su se morale zadovoljiti srebrom. Ovo je drugo zlato u povijesti koje su osvojile seniorke pod zlatnom rukom istog izbornika Srećka Šobota (prvo je bilo 2009. u Crnoj Gori), a moramo spomenuti da je i reprezentacija seniora ove godine na svjetskom prvenstvu bila vođena izbornikom Srećkom Šobotom i osvojila povijesno četvrto mjesto, najbolje do sada. Pojedinačno su u našim reprezentacijama bili najbolji Tea Radil i Alen Bilić koji su zauzeli četvrto mjesto na svijetu. Natjecatelji su bili izuzetno zadovoljni smještajem, hranom i gostoljubivošću doma-

ćina, što je svakako pridonijelo uspjehu.

Radosna vijest o svjetskom zlatu stigla je u Lovran već 25.rujna u večernjim satima, a po povratku slavadobitnika u domovinu načelnik Lovrana Alan Sanković upriličio je prijam u Općini, gdje im je uz iskrene čestitke uručio i prigodne darove za sjećanje na taj veličanstveni uspjeh.

:::: Piše: Sonja Španjolć :::

:::: Piše: Radovan Trinajstić :::

a već je državni prvak

što voli, tada ima vremena za sve.

UZOR MI JE LEON BRNIĆ

** Imaš li u boćanju nekog svog uzora?*

- Uzor u boćanju mi je svjetski prvak Leon Brnić iz Rijeke. Želja mi je da i ja jednog dana postignem neki veliki i značajniji osobni rezultat. Nastojat ću biti što uspješniji u boćanju. Ne opterećujem se previše time. Za sada je to još jako daleko, a do tada ima jako puno treninga i natjecanja. Nastojim da budem što uspješniji u školi, a sportski rezultati doći će s mojim radom i zalaganjem.

Za mišljenje o Alenu Dretviću pitali smo i njegovog trenera Antona Bučevića i on nam je rekao: "Alen je veoma ozbiljan i savjestan u radu. Ima veliku podršku i pomoć svoje obitelji što mu puno znači. Među našim starijim

boćarima vrlo je omiljen. Posjeduje neosporan talent i pred njim je lijepa sportska budućnost. Ukoliko bude uporan i strpljiv kao do sada mogao bi daleko dogurati u boćanju. Trenutačno je među tri najbolja kadeta-boćara u našoj županiji. Jača mu je strana izbijanje u krug dok još mora poraditi na koštivanju boća. Trenutni poziv u kadetsku boćarsku reprezentaciju Hrvatske najbolji je dokaz njegovog potencijala i nagrada za postignute rezultate u boćanju."

Ponosan je trener Anton Bučević, koji već godinama pronalazi mlade i nadarene osnove i kroz ljetni boćarski kamp ih pokušava zainteresirati za ovaj sport. Zahvalan je na pomoći svima, posebno Zajednici sportskih udruga Općine Lovran, lovranskom hotelu "Park", Knjigovodstvenom servisu "Bigaj", Mjenjačnici "Lagos", Kafe baru "Rapido", Fast food "Archies" Ika i Restoranu-pizzeriji "Delfino".

Koncerti, turniri i tečaj talijanskog jezika

..... Piše: Radovan Trinajstić

Zajednica Talijana Lovran ovog je ljeta uspješno organizirala dva koncerta. Na Trgu Sv. Ivana u starogradskoj jezgri na koncertu uz Mješoviti pjevački zbor KUD-a "Lovor" Lovran nastupio je i mandolinistički orkestar KUD-a "Fratellanza" Rijeka. Nastupom su oduševili brojnu publiku.

Isto tako na terasi restorana "Kvarner" održan je koncert pod nazivom "Večer talijanske pjesme", a nastupili su Maks Pavić, tenor, Danijel David, vokal uz pratnju na električnom klaviru Edia Lazarića. Krajem srpnja lovranska Zajednica Talijana održala je i izbornu skupštinu. U Izvršni odbor izabrani su: Suzana Abram, Alfi Contus i Fausto

Abram za predsjednika, a u Nadzorni odbor: Jerko Gudac, Ana Marija Tripar i Edita Prodan za predsjednicu.

Tradicionalnim jednodnevnim izletom brodom po Kvarneru posjetili su špilju Biserujku kod Klimna i mjesto Šilo na otoku Krku te razgledali prirodno-povijesne znamenitosti Crikvenice i njen poznati akvarijum morske flore i faune.

Pored kulturno-umjetničkih programa članovi su imali i niz sportskih aktivnosti. Tako je deset članova sudjelovalo 11. listopada na 33. sportskom susretima članova Talijanske Unije u Poreču, gdje su na sportskim terenima turističkog naselja "Zelena laguna" nastupile udruge iz Hrvatske i Slovenije. Alvaro Farina iz Lovrana osvojio je 4. mjesto u šahu. Predstavnici lovranske Zajednice sudjelovali su i 15. studenog na tradicionalnom 37. susretu prijateljstva iz Zajednica Talijana iz Hrvatske i Slovenije, koje je održano u

opatijskom hotelu "Admiral". Na turniru u briškuli i trešeti nastupila su dva muška i dva ženska para.

Krajem studenog završio je tečaj talijanskog jezika za početnike i napredne polaznike u koje je bio uključen 31 polaznik, a nastavu je uspješno izvela prof. Ljubica Bojanić Šverko.

Program aktivnosti članstva u prosincu obilježiti će se susretom u povodu blagdana Sv. Nikole za djecu talijanske grupe Dječjeg vrtića Lovran. Tom prigodom 18 polaznika vrtića uz zabavan program u Galeriji Laurus primit će i poklone od Sv. Nikole. Kalendarsku 2014. godinu članstvo će zaključiti druženjem i svečanom božićno-novogodišnjom večerom.

Nove lovranske pačuharije

..... Piše: Milica Tuševljak

Štroliga i nona Vica

Štroliga i nona su bivala va istoj kuće. Nona Vica dole, a Katica Tresica ka se j' bavila s poslon od štroligi gore na kate. Ma, kako j' Katica bivala zgora, vaveki su znale pozivat jedna drugu. Istina je bila da j' Katica judi pomalo varala da će jih oštrigat, a oni su poverovali i neš njoj platili pa je Katica čuda j' boje živela nego nona Vica.

Jedan dan ju Katica zove: "Vicino, ča kuhaš?" a ona zija od zdola: "Repicul!"

Katica, kako da se j' otela malo porugat, njoj odgovori: "A ja njoketil!"

Nona potihio reče da ona gore ne čuje: "Da biš vraga pojila va njih." "A ča si to zagundala, Vicino?" će Katica. Na to će nona: "A niš, niš, Kate, samo san ti rekla dobar tek!"

Ča smo mi nekad tancevali

Ovako je mat povedala hćere: "Mi smo ti tancevali špic polku, mažurku, swing, tango, ingliš valcer, sambu, rumbu, ča-ča-ča... Za se se j' moralo znat kakovi su koraki. Sada j' lahko tancat. Si se na kupe tresu, maste z nogami, dižu ruki, va sopci žbale kako da vide Boga. Ni potreba niš znat, samo skači kako razjareni konj. I to j' se ča moraš znat! A sad me pusti na mire i pasaj na tana!"

Istina

Jedan mi je mladić, va ono vreme kad smo još bili mladi, kortejal.

Ma kako je mladina pokle arata bežala preko granice za bojen delon i živjenjen, partil je i on.

Sako malo me je zval z Australije, onako za čut ča j' novega.

Kad je čul da san ostala udovica me j' nazval da će prit po me i da ćemo se oženit.

Lepo za čut. Ma ja san mu šćeto-neto odgovorila: "Znaš ča, lepi moj, kad me nisi otel mladu oženil, po Boga dragega nečeš me ni sada staru!"

Šanto Jaruh

To j' bil jedan veseljak. Vavek je bil dobre voji.

Jedan dan je kopal na lehe i pul njega je pasala suseda Marija. Malo se j' pofermala da ga pita ako mu j' teško kopat i je trdo, on njoj pun vraga reče: "A ni trdo, ne, Marijo, baš sada i mi ni od koristil!"

NOVA GENERACIJA LOVRANSKIH DANA PRVAKA

Početak rujna u novu školsku godinu lovranske osnovne škole krenula je i nova generacija prvašića. Na radost svih zaposlenika ove odgojno-obrazovne ustanove zabilježen je i lagan porast broja učenika, koji su raspoređeni u dva razredna odjela. Pozdravne riječi dobrodošlice i prigodan program priredili su im stariji učenici u holu škole, a potom su prvašići u pratnji roditelja i svojih učiteljica krenuli do svojih učionica gdje su im data prva potrebna uputstva za početak nastave.

Učiteljica Ivanka Basan vodit će 1.a razred kojeg čine učenici: Greta Basan, Karin Brubnjak, Leon Buršić, Marko Čustić, Kyra Gojko, Franka

Ivović, Tomas Jurinjak, Leana Kaštigar, Marko Kuzmar, Nika Lenac, David Pelozo, Soraya Rakar, Lana Rogović, Ana Ružičić, Marko Stojšić, Ema Škalamera, Domagoj Šprem, Ema Paola Tači i Antonia Vidović.

Učiteljica Maria Negrić vodit će 1.b razred, a njega čine učenici: Anne Marie Arzon, Emanuel Ban, Lea Beganović, Ena Dančulović, Luka Dijan, Dani Elena Djukić, Niko Feranda, Nina Gržin, Lucija Hlanuda, Mikela Jakovašić, Filip Korić, Dino Lazarić, Sara Lazarić, Ema Majko, Stefano Mihalić, Andrija Moljk, Hera Plejić, Tia Rogović, Mario Sirotnjak i Eni Smolić.

:::: Piše Radovan Trinajstić :::

NAJMLAĐI LOVRANCI

:::: Piše: Kristina Staničić :::

Pisati o lovranskim kikićima uvijek je pravo zadovoljstvo. Objavljujući imena naših novih malih sugrađana ujedno objavljujemo da je Lovran mjesto mladosti, dječjeg smijeha i veselja.

Od lanjskog prosinačkog broja Lovranskog lista pa do odlaska ovog novog u tisak rodili su se:

Ivan Stanić (7. prosinca), Karlo Kinkela (7. siječnja), Luka Pudić (20. siječnja), Lucija Duvnjak (27. siječnja), Luka Samardžić (6. veljače), Katja Marjanović (28. veljače), Melani Filčić (28. ožujka), Elena Sirotnjak (7. travnja), Julia Dragan (15. travnja), Chiara Ivančić (10. svibnja), Tin Škalamera (8. lipnja), Lucija Eterović (17. lipnja), Vitorio Gržeta (21. lipnja), Jan Dugalić (23. lipnja), Mateo Đipalo (4. srpnja), Chiara Kalokira (22. srpnja), Jakov Kuzmar (19. kolovoza), Sophia Brubnjak (3. rujna), Milka Kastelc Frangeš (11. rujna), Ema Špehar (3. listopada).

NAŠE MALO ČUDO MELANI

Melani Filčić svojim je prvim plačem 28. ožujka razveselila mamu Zvijezdanu i tatu Kristijana.

– U samom početku uglavnom smo se snalazili sami, a nakon što je Kristijan poslom otišao u inozemstvo uskočili su naši roditelji, rekla nam je Zvijezdana. Sam početak možda je, usuđujem se reći, bio lakši nego sada kada je Melani veća i kada su počele različite slatke muke poput nespavanja. S tim u samim počecima nije bilo problema. Najteže je svakako bilo tijekom sezone, s obzirom da imam svoju agenciju i da sam se morala većinom sama snalaziti s čuvanjem naše djevojčice, tako da Melani već ima i nekoliko dana staža, u šali nam je rekla ova mlada lovranska mama.

– S obzirom da sam većinu vremena sama s Melani, ja sam istovremeno i mama puna ljubavi i nježnosti, ali i mama koja se malo ljuti, koja kaže NE, a moj suprug ipak malo više, da se tako izrazim, uživa u našoj kćeri. On je zadužen za to da se Melani i malčice razmazni, što je i razumljivo s obzirom da

je zbog prirode posla rijetko s njom. Upravo zato uživamo u trenutcima koje provodimo zajedno i za nas oboje najljepši je trenutak kada nas to naše malo čudo ujutro pogleda iz svog krevetića i nasmije se od srca.

Roditeljstvo je nešto najljepše što nam se dogodilo, a ljubav koju osjećamo za naše dijete ne da se riječima opisati, to je jednostavno nemoguće, za kraj našeg razgovora rekla nam je mama Zvijezdana.

..... Piše Radovan Trinajstić

POLA STOLJEĆA OD ZAVRŠETKA OSNOVNE ŠKOLE

Zlatni jubilej

Pedeset godina u životu čovjeka velika je brojka, a kad se još slavi i kao jubilej od završetka osnovne škole, tada to zaslužuje potrebnu pozornost.

Upravo to je početkom rujna proslavila generacija učenika 8.a i 8.b razreda lovranske Osnovne škole Viktora Cara Eminina, koja je završila školsku godinu 1963/64. i krenula novim smjerom obrazovanja. Bilo je to njihovo sedmo okupljanje koje se organizira svakih pet godina.

Ovogodišnje okupljanje počelo je zajedničkom snimkom podno povijesnog portala zaštitnika Lovrana kipa Sv. Jurja, a odazvalo se 42, od nekadašnjih 68 učenika koliko ih je bilo u dva odjeljenja. Bila je to jedna od posljednjih generacija osmaša koja je pohađala nastavu u staroj, danas nepostojećoj, zgradi škole u središtu Lovrana. Druženje je nastavljeno u restoranu "Bellavista" u ugodnoj i veseloj atmosferi. Osvježena su lijepa sjećanja na dane provedene u školskim klupama.

Zlatni jubilej iz 8.a razreda proslavili su: Mirjana Adlešić Majkić, Ana Marija Dobrec Keber, Milovan Dobrec, Dino Đelmo, Željko Gašparac, Ines Jakovačić Marcel, Nela Janjetić Mender, Zoran Blečić, Ružica Janjetić Morić, Livija Jerić Škrinjar, Zdenko Kinkela, Mladen Kosmić, Ankica Krajc Paravić, Ana Kružić Stevanato, Cvjetko Kružić, Tatjana Masarić Mrdjenović, Tea Masarić Pobar, Verica Mavrinac Pavletić, Dino Miščenić, Rozi Mrak, Gvido Piglič, Igor Plosnić, Romano Sandalj, Olja Trdić Širola, Radovan Trinajstić i Nedjeljka Viškić Ristić te iz 8.b razreda: Lea Cerin Šprem, Vladimir Čiča, Ilija Čurčić, Anđelka Fakac, Dragutin Flajnik, Mladen Gašparinić, Elza Gržin Grizilo, Nino Ivančić, Nada Kršnanac Jakotić, Slava Krajcar Širola, Ivanka Miščenić Hrvatina, Milivoj Miščenić, Serđo Pavletić, Zdenka Rubinić, Dora Ukmar Dakić, Vjekoslav Zahej i razrednik Sekula Kragulj.

Tijekom druženja sa sjetom su obnovljena sjećanja i na nekadašnje, danas pokojne, učitelje koji su tako nesebično radili i s puno ljubavi odgajali mnoge generacije te predano i požrtvovno prenosili svoja znanja na učenike.

Ovom prigodom prisutni su se sjetili i svojih rano preminulih kolega i prijatelja: Žarka Kozline, Gorane Frisnik, Josipa Dujovića, Marinka Bijelića, Ružice Trdić, Valtera Vošlajera i Amalije Jović. Tijekom druženja s posebnim zanimanjem razgledali su donijete i izložene foto-albume s prijašnjih susreta te nekoliko starih udžbenika i bilježnica sačuvanih za uspomenu. Susret je obilovao lijepim sjećanjima na dane provedene u školskim klupama.

IZBOR KORISNIH ADRESA I TELEFONSKIH BROJEVA

OPĆINA LOVRAN

Centrala **tel. 291-045**
Nacelnik: Alan Sanković **tel. 292-747**
 nacelnik@opcinalovran.hr

Predsjednica Općinskog vijeća
Općine Lovran Nataša Miljak
 Pitanja i prijedlozi mogu se postaviti i na
 e-mail: opcina.lovran@ri.t-com.hr

Pročelnica: Jelena Markić **tel. 291-045**

ODJEL ZA FINACIJE

Voditeljica Odsjeka:
Jadranka Ognjenović **tel. 292-880**

Računovodstveni referent:
Dolores Stanger **tel. 291-045**

Računovodstveni referent:
Jasna Konić **tel. 291-045**

KOMUNALNI SUSTAV

Voditeljica: **Tamara Mittel** **tel. 291-045**
 Samostalni referent:

Hermes Negrić **tel. 291-045**
 Komunalni referent: **Branka Radić** **tel. 291-045**
 Komunalni redar: **Milan Škorić** **tel. 291-045**

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Voditeljica: **Velinka Sušanj** **tel. 291-045**
 Tajnica: **Azela Mandžo** **tel. 291-045**
 E-mail: opcina.lovran@ri.htnet.hr

Radno vrijeme
 ponedjeljak, srijeda, četvrtak 08,00 - 16,00
 utorak 08,00 - 17,00
 petak 08,00 - 15,00
 dnevni odmor 11,30 - 12,00
 Prijem stranaka svaki radni dan 08,30 - 12,30
 utorak 13,00 - 17,00

MATIČNI URED LOVRAN

Matičarka: **Zdenka Zorica** **tel. 291-101**
 Primanje stranaka:
 ponedjeljak - petak 08,30 - 11,00
 11,30 - 14,00
 dnevni odmor 11,00 - 11,30

Mjesni odbor Lovran - Bahova
predsjednik Robert Popeskić **tel. 291 - 682**

Mjesni odbor Lovran - Rezine
predsjednik Miroslav Petković **tel. 291 - 623**

Mjesni odbor Lovranščina
predsjednik Arsen Brumnjak **tel. 292 - 512**

Mjesni odbor Medveja
predsjednica Tatjana Pančelat **tel. 292 - 385**

STUBICA d.o.o. LOVRAN **tel. 291 - 475**

Za komunalnu djelatnost,
 pružanje usluga i razvoj
 e-mail: stubica@ri.t-com.hr
 radno vrijeme uprave:
 od ponedjeljka do petka 7,00 - 15,00

DOM ZDRAVLJA OPATIJA AMBULANTA LOVRAN

dr. med. Ivone Obradović,
 dr. opće medicine **tel. 291 - 208**
 radno vrijeme: ponedjeljak - srijeda - popodne
 utorak - četvrtak - petak - ujutro

dr. med. Vasjan Valenčić,
 dr. opće medicine **tel. 292 - 080**
 radno vrijeme: ponedjeljak - srijeda - petak -
 ujutro; utorak - četvrtak - popodne

dr. med. Dragana Marković,
 dr. opće medicine **tel. 294 - 027**
 radno vrijeme: ponedjeljak - srijeda - petak -
 ujutro; utorak - četvrtak - popodne

dr. Suzana Surijan,
 spec. pedijatar **tel. 291 - 042**
 radno vrijeme: ponedjeljak - srijeda - popodne
 utorak - četvrtak - petak - ujutro

STOMATOLOŠKE ORDINACIJE

dr. stom. Jasna Potočki-Vidaković **tel. 293 - 770**
 rad s pacijentima:
 ponedjeljak - srijeda - petak 7,30 - 12,30
 utorak 14,00 - 19,00
 četvrtak 14,00 - 19,30
 svaka druga subota u mjesecu radna

dr. dent. Dimitrije Ilijević **tel. 293 - 770**
 rad s pacijentima:
 ponedjeljak - srijeda - petak 14,00 - 19,00
 utorak - četvrtak 7,00 - 12,30

VETERINARSKA SLUŽBA

Veterinarska ambulanta
Opatija (Volosko) **tel. 701 - 280**
 radno vrijeme svaki dan od 0 - 24,00

Veterinarska ambulanta
"RiVet" Rijeka (Kantrida)
 ex "Vau-Vau" **tel. 561 - 451 i 561 - 452**
 radno vrijeme: od ponedjeljka
 do petka 8,30 - 12,00 i 17,00 - 20,00
 subota 8,00 - 13,00

Komunalno društvo
"Komunalac" d.o.o. Jušići **tel. 505 - 201**

Uprava groblja Opatija **tel. 505 - 100**
 od ponedjeljka do petka 7,00 - 15,00
 subotom dežurstvo 7,00 - 15,00
 preuzimanje pokojnika
 poslije 15,00 sati na **tel. 505 - 100**

Turistička zajednica Općine Lovran
 turistički ured **tel. 291 - 740**
 radno vrijeme:
 od ponedjeljka do petka 8,00 - 14,30
 subota 9,00 - 13,00

Liburnijsko društvo za dobrobit životinja
"Lunjo i Maza" Lovran **mob. 091 / 763 - 8892**
 radno vrijeme: od ponedjeljka
 do petka 9,00 - 14,00 i 18,00 - 21,00
 subota 9,00 - 14,00

Dimnjačar "Soters" d.o.o. **mob. 099 / 212 - 6980**

Policijska postaja Opatija **tel. 710 - 111**

Dobrovoljno vatrogasno
društvo Lovran **tel. 291 - 048**
zapovjednik
Nenad Gašparinić **mob. 091 / 545 - 8219**
Javna vatrogasna
postrojba Opatija **tel. 271 - 800**

Hrvatska elektroprivreda
Rijeka - Pogon Opatija
 obračun računa **tel. 204 - 692**
 tehničar za priključak **tel. 204 - 669**
 radno vrijeme:
 ponedjeljak - srijeda - petak 7,30 - 11,30
 utorak - četvrtak 11,30 - 14,30

Pošta Lovran **tel. 525 - 883**
 radno vrijeme:
 od ponedjeljka do petka 7,00 - 20,00
 subota 7,00 - 14,00

Tržnica Lovran **tel. 293 - 769**
 radno vrijeme:
 od ponedjeljka do petka 6,00 - 13,00
 subota i nedjelja 6,00 - 11,00

Ljekarna Lovran **tel. 291 - 051**
 radno vrijeme:
 od ponedjeljka do petka 7,00 - 20,00
 subota 7,30 - 15,00

Noćna dežurna ljekarna
"Centar" Rijeka, Riva 18 **tel. 213 - 101**

Mjenjačnica
"Lagos" Lovran **tel. 293 - 144 i 293 - 530**
 radno vrijeme:
 od ponedjeljka do petka 8,00 - 15,00
 subota 8,00 - 13,00

Croatia osiguranje d.d. Lovran
 na tržnici **tel. 212 - 015**
 radno vrijeme:
 od ponedjeljka do petka 8,00 - 16,00
 subota 8,00 - 12,00

Osiguravajuće društvo
"Alianz" Lovran **tel. 293 - 281**
 radno vrijeme:
 od ponedjeljka do petka 8,00 - 16,00

Matični ured Lovran **tel. 291 - 101**
 radno vrijeme: od ponedjeljka do
 petka za stranke 8,30 - 11,00 i 11,30 - 14,00

Župni ured Lovran **tel. 291 - 611**
 velečasni Matija Rašpica

Javni bilježnik Lovran
Radmila Mandić **tel. 293 - 426**
 radno vrijeme: ponedjeljak - srijeda -
 četvrtak - petak od 8,00 - 16,00
 utorak 12,00 - 19,00

Benzinska postaja Lovran **mob. 091 / 4971 - 155**
 radno vrijeme: od ponedjeljka
 do subote od 6,00 - 20,00
 nedjeljom i blagdanom od 6,00 - 13,00

Javna ustanova Park prirode
"Učka" Liganj **tel. 293 - 751**

Osnovna škola
Viktora Cara Emina **tel. 291 - 133**

Dječji vrtić Lovran **tel. 291 - 134**

Gradski Crveni križ Opatija **tel. 712 - 577**

LOVRANSKI LIST

Glasilo Općine Lovran
 Godina IX - izlazi povremeno

Izdavač: Općina Lovran
 Ulica M. Tita 41, 51415 LOVRAN

Za izdavača: Alan Sanković

Naklada: 2000 primjeraka, ISSN 1845-9609

Glavna urednica: Aleksandra Kućel - Ilić

Uređivački savjet: Cvjetana Miletić (predsjednica),
 Marija Janjetić - Aničić, Ranka Janjetić, Edvard Primožić,
 Kristina Staničić, Silvana Stiglič, Radovan Trinajstić

Fotografije: David Kurti

Grafička priprema: Saša Jeletić

Design i tisak:

Buldog d.o.o.

43. istarske divizije 1/8, LOVRAN
 Tel: 051/292-266, www.buldog.hr

2015.

Siječanj / January						
P	U	Č	P	S	N	
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Veljača / February						
P	U	Č	P	S	N	
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Ožujak / March						
P	U	Č	P	S	N	
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23 ₃₀	24 ₃₁	25	26	27	28	29

Travanj / April						
P	U	Č	P	S	N	
						5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Svibanj / May						
P	U	Č	P	S	N	
					1	2 3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Lipanj / June						
P	U	Č	P	S	N	
						6 7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Srpanj / July						
P	U	Č	P	S	N	
						5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Kolovoz / August						
P	U	Č	P	S	N	
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24 ₃₁	25	26	27	28	29	30

Rujan / September						
P	U	Č	P	S	N	
						6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Listopad / October						
P	U	Č	P	S	N	
						4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Studeni / November						
P	U	Č	P	S	N	
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23 ₃₀	24	25	26	27	28	29

Prosinač / December						
P	U	Č	P	S	N	
						6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			